

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ ಪದವು ವ್ಯವಹಾರ ನಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಆದರೆ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಪದವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಭೇದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ, ಅವನ ಜ್ಞಾನವಾದರೆ, ಆ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನಗಳು ಪರಮೇಷ್ಠಿಪದದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕಾರಣವಾಗುವವು, ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರ ರತ್ನತ್ರಯವು ಮಾತ್ರ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಗೃಹಸ್ಥರು ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಗಿಹಿ-ವಾವಾರ ಪರಿಟಿಯಾ ಹೇಯಾಹೇಲು ಮುಣಂತಿ

ಅಣುದಿಣು ರೂಯಹಿ ದೇಲು ಜಿಣು ಲಹು ಣಿವ್ವಾಣು ಲಹಂತಿ ||18||

ಮನೆ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಡೆಸಿದರು ಹೇಯಾಹೇಯಗಳ ತಿಳಿದವನು

ಅನುದಿನ ಧೇನಿಸೆ ಜಿನವರನ ಪಡೆವನು ನಿರ್ವಾಣವ ಬೇಗ ||18||

ಅರ್ಥ :- ಯಾರು ಮನೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹೇಯ-ಉಪಾದೇಯಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಗೃಹಣ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹಗಲಿರುಳು ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಕೂಡ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆತ್ಮಾನುಭವವು ಆಗುತ್ತದೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಶ್ರೀ ಯೋಗಿಂದುದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುನಿರಾಜರುಗಳು ಉಗ್ರ ಪುರುಷಾರ್ಥದಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಮಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ರಾಗದ ಹೇಯತೆಯು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರು ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಗಾದಿಯ ಭಾವಗಳು ಹೇಯವಿವೆ, ಪರವಸ್ತುವಿನ, ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕರ್ತೃವು ನಾನಲ್ಲವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯೋಗದ ಭಾವ; ಪೂಜಾ-ಭಕ್ತಿಯ ಭಾವಗಳು ಕೂಡ ಹೇಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ಭಾವಗಳಿರಲಿ ಅಥವಾ ದೇಹಾದಿಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿರಲಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿ ಬೇವನು ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ ಪರಮಾನಂದದ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪ್ರಭು ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ನನಗೆ ಆದರಣೀಯನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದಾನೆಂದು ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತನೆ ಮಾಡುವಂಥವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಮನವಾಗದೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇನು !

ಆತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ವಾಣಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ-ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಅವನ ಸಾಧನನು ಸ್ವಯಂ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಸಮಯದ ವಿಕಾರವಿದ್ದು ಅದು ಹೇಯವಿದೆ, ಅದನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಅನಂತ ಗುಣಗಳ ಅಖಂಡ ಖಂಡನಾದ ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಪ್ರಭುವು ಉಪಾದೇಯನಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಗೃಹಸ್ಥ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಏಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಎಂದರೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ-ಆನಂದ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳ ಖಂಡನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನೇಕೆ ಉಪಾದೇಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ? ಆತ್ಮನು ಇದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು

ಉಪಾಚಾರವನ್ನಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಸ್ವಯಂ ಶುದ್ಧ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಉಪಾದೇಯವನ್ನಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ? ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅನ್ನ ಸಾಧನವು ಕೂಡ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ, ಬಾಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ರಾಗ ಮೊದಲಾದುವಂತೂ ಭಿನ್ನವಿವೆ, ಅವು ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಇಲ್ಲ, ಯಾವವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಅವು ನಿನಗೆ ಸಾಧನ ಹೇಗಾಗಬಲ್ಲವು ? ಆದುದರಿಂದ ರಾಗಾದಿಗಳೇನು ನಿನ್ನ ಸಾಧನವಿಲ್ಲ, ಯಾವವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇವೆ ಅವು ನಿನಗೆ ಸಾಧನವಿವೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿರಲಿ ಅಥವಾ ರಾಗಾದಿಗಳಿರಲಿ ಅವೆಲ್ಲವು ಅವುಗಳಲ್ಲೇ ಇವೆ. ಆತ್ಮನು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. 'ನಾನಂತೂ ಶುದ್ಧಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದೇನೆ'ಂದು, ಮನಿಸುವುದರ ಹೆಸರೇ ಉಪಾದೇಯತನವಿದೆ. ಆ ವಿತರಾಗನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಮಾಡಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ 'ನಾನೇ ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ'ಂದು, ತನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಇದು ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ವಸ್ತುವು ಶುದ್ಧವಿದ್ದು ಅದರ ಸ್ವಭಾವದ ಸಾಧನಗಳಾದ ಜ್ಞಾನ-ಶ್ರದ್ಧೆ-ಆಚರಣೆಗಳು ಕೂಡ ಶುದ್ಧವಿವೆ. ಇವು ಕೂಡ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದೊಳಗಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತವೆ; ಅವೇನು ದೂರದಿಂದ, ರಾಗದೊಳಗಿಂದ, ಪರದೊಳಗಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

'ವಸ್ತುವು ಸ್ವಯಂ ಇದೆ ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿದೆ, ಅಲ್ಲಜತೆ, ರಾಗ ಅಥವಾ ಪರವಸ್ತುಗಳಾವೂ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳವುಗಳಿಲ್ಲ'ವೆಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಉಪಾದೇಯರೂಪದಿಂದ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ರತ್ನನಿದ್ದಾನೆಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆದರವು ಬಂದರೆ ಸ್ವಭಾವದ ಸಾಧನವು ಕೂಡ ತಾನೇ ಇದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸಾಧಕ ದಶೆಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದರೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಉದ್ಯೋಗದ ಭಾವವಂತೂ ಹೇಯವಿದೆ, ಆದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದು ಜೀವ ಶಕ್ತಿಯ ಸತ್ವವಿದೆ ! ಆದುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅನಂತ ಗುಣಗಳ ಪಿಂಡನಾದ ನಿಜಾತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಹಾನುಭಾವನೇ ! ನೀನು ಸ್ವಯಂ ಇದ್ದು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು ? ನೀನು ಇರುವೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಯ-ಉಪಾದೇಯದ ವಿವೇಕವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ, ಗುರುಗಮದಿಂದ ಅನಂತರ ತೀವ್ರತರವಾದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ಹೇಯ-ಉಪಾದೇಯದ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅನಂತ ಗುಣಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ಇವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುವುದು.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಾದಿಗಳ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಆತ್ಮನು ಎಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆನು ? ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾದೇಯರೂಪವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ರಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಯರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ರಸವು -ರುಚಿಯು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಸ್ವಯಂ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶರೀರ, ವಾಣಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಆಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ, ಅವೇನು ಚೈತನ್ಯದ ಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯವು ಅವುಗಳ ಕರ್ತೃವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ರಸವು ಉಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಣ ಹೇಗೆ ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ? ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ರಸವಿರುವುದರಿಂದಲೇ, ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ ? ಪುಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯಂತೂ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸ್ವಯಂ ನೀನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಕಾರ ಭಾವವು ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಾದಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇವು ದುಃಖರೂಪವಿವೆ, ಹೇಯವಿವೆ, ಆದರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ವಿಕಾರೀ ಭಾವಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ ತ್ರಿಕಾಲಿ ಜ್ಞಾಯಕ ಮೂರ್ತಿ ಚಿದಾನಂದ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮನ ಆದರವನ್ನು ಅಂತರ್ಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಷ್ಟಂತೂ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೂಡ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೀನು ಪೃಥಕ್ ಜ್ಞಾಯಕ ತತ್ತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ. ಅದರ ಸಾಧನದ ಮೂಲಕ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಮರನಾಗಿ ಇವನು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಸ್ತು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೀನು ಜಿನೇಂದ್ರ ಸ್ವರೂಪನೇ ಇರುವೆ. ಆದರೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ-ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ-ಸ್ವಯಂ ಮಹಿಮಾವಂತವಾದ ವಸ್ತುವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಮರೆತು ಕೀಳುಭಾವ ಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೀಗುರುಗಳೇನು ಮಾಡುವರು ? ಅಜ್ಞಾನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜೀವನು ಸ್ವತಂತ್ರನಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂಥ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಇವನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೇಯೋಪಾದೇಯದಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

'ಸಿದ್ಧ ಸಮಾನ ಸದಾ ಪದ ಮೇರೋ' ನಿನ್ನ ಆತ್ಮ ತತ್ತ್ವವು ಸಿದ್ಧ ಸಮಾನವಿದೆ, ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಇದರ ಪರವೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಧರ್ಮ ಮಾಡುವುದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ, ಆದರೆ ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಆಗುವುದು. 'ಧರ್ಮ ಮಾಡುವಂಥ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಮಹಾನ ಪದಾರ್ಥನಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಉಪಾದೇಯ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಡಿದರೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲೂ ಧರ್ಮವಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಾವರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತ ರೂಪದಿಂದ ಉಪಸ್ಥಿತನಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಂತರ್ಯದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಂತರ್ಯದೊಳಗೆ ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಗವನ್ನು ಹೇಯ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ.

ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮನ ಸ್ವೀಕಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ವೀಕಾರವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಹೇಯವಿರುವಂಥ ರಾಗಾದಿಗಳ ತ್ಯಾಗವು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಧನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಲಾಭವಿದೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವವನಿಗೆ ಸ್ವಭಾವದ ಸ್ವೀಕಾರವು ಹೇಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ? ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಹಣದ ಮಮತೆಯ ಭಾವವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸಮತೆಯ ಪಿಂಡವಾದ ಸ್ವಭಾವವಿದೆ. ಮಮತೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಮತೆಯ ಪಿಂಡನಾದ ಪ್ರಭು ಆತ್ಮನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಮತೆಯ ಪಿಂಡದ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಮಮತೆಯ ಅಸ್ವೀಕಾರವಾದರೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಧರ್ಮವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಹಗಲಿರುಳು ಜನೇಂದ್ರದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜನೇಂದ್ರ ಎಂದರೆ ವೀತರಾಗ; ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀತರಾಗತೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ವೀತರಾಗಿ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ವೀತರಾಗ ದೇವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಯು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರಲಿ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರಲಿ, ಸಾವಿರಾರು ರಾಣಿಯರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರಲಿ ಆದರೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳು ವೀತರಾಗ-ವೀತರಾಗ, ಶುದ್ಧ-ಶುದ್ಧವಿರುವ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೇ ಆದರಣೀಯವಿರುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಶುದ್ಧತೆಯು ಆದರಣೀಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನ-ಜ್ಞಾನಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪರವನ್ನು ಪರರೂಪವಾಗಿ ಹೇಯರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಉಪಾದೇಯ ರೂಪನಾದ ಚಿದಾನಂದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಜ್ಞಾನವು ಯಥಾರ್ಥವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾದೇಯರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನೆನ್ನುವಲ್ಲಿ ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹೇಯರೂಪವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸಿದನೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವಗಳುಲಾಭದ ಹೇತುವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಹಾನಿಯ ಕಾರಣವೇ ಇವೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿದನು.

ಮೋಕ್ಷದ ಸರ್ವದೇಶ ಸಾಧನವನ್ನು ಮುನಿಗಳೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏಕದೇಶ ಸಾಧನವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಮುನಿ ಎಂದರೆ ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನು ಮುನಿಯೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಶುದ್ಧ ಚಿದಾನಂದ ರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಿರುವವನು, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ಅವನು ಮುನಿಯಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಮುನಿಯು ಮೋಕ್ಷದ ಬಹು ಭಾಗದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದರೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಸ್ವೀಕಾರವಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರದ ಉದಯ ಭಾವದ ತ್ಯಾಗವು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ಆದರವಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ತ್ಯಾಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅವನು ತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ ಬಿಡುವನು. ಇಂಥ ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ತ್ಯಾಗವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವಂಥವನು, ದಯೆ-ದಾನದ ಭಾವಗಳಿಂದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವಂಥವನು ಎಂದರೆ ಅಂಥ ತ್ಯಾಗಿಯು ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ತ್ಯಾಗವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ರಾಗದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ತ್ಯಾಗವನ್ನೇ ಮಾಡಿದನು. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಂತೂ ಯಾವ ಭಾವದಿಂದ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ರಾಗದ್ದು ಕೂಡ ತ್ಯಾಗವು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಾಧನವು ಕೂಡ ದೂರವಿಲ್ಲ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಎಂದರೆ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರವಾಗುವುದು ಅದು ಅವನ ಸಾಧನವಿದೆ. ಇಂಥ ಸಾಧನವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಧನದ ದ್ವೇಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದವನಿಗೆ ಇದು ಹೇಯ, ಇದು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೇ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ತ್ಯಾಗವು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಗದ ತ್ಯಾಗವು ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜೀವನು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ರಾಣಿಯರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಭೋಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ತ್ಯಾಗವು ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಆನಂದವು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದೆ; ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ! ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಗವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಯು ಆ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ರಾಗದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುಶಃ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಾಸನೆಯ ವಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಂತೂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವು ಉಪಸ್ಥಿತವಿದೆ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನು ಆದರಣೀಯವನ್ನಾಗಿ ಏಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಮಹಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ವಿಕಾರದ ಪರದ ಮಹಿಮೆಯು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಅಖಂಡಾನಂದದ ಪ್ರಭುವೇ ನನ್ನ ವಿಶ್ರಾಮಧಾಮನಿದ್ದಾನೆ, ಅವನ ರಸಾಸ್ವಾದ ಮಾಡುವುದೇ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಅಂತರ ದೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ ಜ್ಞಾನಿಯು ಪೂಜೆ, ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಾವಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಭು ! ನೀನು ಇರುವೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ? ಇದ್ದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಿರುವೆ ?

ಅನಂತ ಗುಣಗಳ ಸಾಗರನಿರುವೆ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪದಿ ತುಂಬಿರುವೆ !

ನೀ ಆನಂದದ ಕಂದನು ಇರುವೆ ನೀ ವೀರ್ಯದ ಘನ ಪಿಂಡನಿರುವೆ !!

ನೀನು ಶಾಂತಿಯ ಸಮುದ್ರನಿರುವೆ, ಅನಂತ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ವೀರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಪದಾರ್ಥನಿರುವೆ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ನಿಲಯನಿರುವೆ, ಅನಂತ ಗುಣಗಳೊಳಗಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಣದ ಪ್ರಭುತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಪ್ರಭು ಇರುವೆ. ಅನಂತ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂಥ ಭಗವಂತನ ತ್ಯಾಗವು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆ - ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗ್ರಹಣವಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಅನಂತ ಕಾಲದಿಂದ ಯಾವ ರಾಗಾದಿ ಪುಣ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಅವುಗಳ ತ್ಯಾಗವಾಯಿತು.

ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆತ್ಮನ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನಗಳು ನಿರಂತರ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಪರಿಣತಿಯು ಅಖಂಡ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಧ್ಯಾನವು ಕೂಡ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವು ಶುದ್ಧವಿದೆಯೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದರೆ ಉಪಯೋಗವು ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ-ಎಂಬುದರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದಿನಾಲು ಸಾಮಾನ್ಯಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮನು ಅಂತರ್ಯದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆಯೆಂಬುದರ ಕುರಿತು ತಿಂಗಳು, ಹದಿನೈದು ದಿವಸ, ಇಪ್ಪತ್ತಾ ಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರೋಷಧವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೇಹ ತ್ಯಾಗದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪತೆ ಎಷ್ಟಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ, ಭವದ ಅಭಾವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭವದ ಅಭಾವ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯು ಎಷ್ಟಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆಯೆಂಬುದರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಿಮರಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವನು ಆತ್ಮನನ್ನು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ರಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯು ಅದು ಪರಮಪದದ ಕಾರಣವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಜಿಣ ಸುಮಿರಹು ಜಿಣ ಚಿಂತಹು ಜಿಣ ಝಾಯಹು ಸುಮಣೇಣ
ಸೋ ಝಾಯಂತಹ ಪರಮ-ಪಲು ಲಬ್ಭಣ ಏಕ್ಕ-ಖಣೇಣ ||19||

ಧ್ಯಾನಿಸು ಚಿಂತಿಸು ಜಿನವರನ ಸ್ಮರಿಯಿಸು ಚಿತ್ತದ ಶುದ್ಧಿಯಲಿ

ಧ್ಯಾನದಿ ಕ್ಷಣದಲಿ ದೊರಕುವುದು ಶಾಶ್ವತವಿರುವ ಪರಮಪದ ||19||

ಅರ್ಥ :- ಶುದ್ಧ ಭಾವದಿಂದ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು, ಜಿನೇಂದ್ರನ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡು, ಜಿನೇಂದ್ರನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು, ಹೀಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪರಮಪದವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು.

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ವಿತರಾಗ ಪರಮೇಶ್ವರರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲ, ವರ್ತಮಾನ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿದೆ. ಭಗವಂತರ ದಶೆಯು ಪೂರ್ಣಾನಂದ ರೂಪವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ; ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗ ಹಾಗೂ ಮಲಿನತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಭಗವಂತನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೇವಲಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವನ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜೀವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ರಾಗದ, ನಿಮಿತ್ತದ ಅಥವಾ ಸಂಯೋಗದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಜಾತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ಶುದ್ಧ ಭಾವದಿಂದ ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು. ಜಿನೇಂದ್ರ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನು. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವವು ವಿತರಾಗ, ಇಂದ್ರ-ಈಶ್ವರವಿದೆ, ಆದರೆ ತಾನು ತನ್ನನ್ನು ದರಿದ್ರನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈತನಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನದು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಆತನಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನದು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಗೌರವಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಘಾತ ತಗಲಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ! ಇಂಥ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಭಾವದ ಮಾತು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು ! ಭಗವಾನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಭು ಜಿನೇಂದ್ರನಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ರಾಗವುಳ್ಳವನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಮಹಾನ ಕಲಂಕವಿದೆ ರಾಯರೇ ! ತಿಳಿಯಿತೇನು !

ಸೋದರನೇ ! ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ವಿತರಾಗ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪ್ರಭು ಇದ್ದಾನೆ. ಶುದ್ಧ ಭಾವದಿಂದ ಅವನ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡು. ರಾಗ, ದಯೆ-ದಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳೆಲ್ಲವು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂಥವುಗಳಿವೆ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವುಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ? ಅವು ಬರುತ್ತವೆ ಬರಲಿ, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಆತ್ಮನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಸ್ತುರೂಪದಿಂದ ಜಿನೇಂದ್ರಪ್ರಭು ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನೇಂದ್ರತನವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಜಿನೇಂದ್ರ ಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರನಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದು ಇದು ಪ್ರಕಟ ಜಿನೇಂದ್ರನಾಗುವ ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಅಹಹ ! ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಭು ಋಷಭನಾಥ ಮುನಿಗಳು ಬಂದಿರುವಾಗ ಅವರ ಆದರ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮತ್ತು ರೋಗದಿಂದ ಕೊಳೆತು ಹೋದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಭಿಕ್ಷುಕನ ಆದರ ಮಾಡುವುದು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಆದರವನ್ನಂತೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ಮಲಿನ ಭಿಕ್ಷುಕನಂತಿರುವ ವಿಕಾರದ, ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಜಿನರ ಸಮಾನ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಭುವಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಉಪಾದೇಯನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ರಾಗ ಮೊದಲಾದ ಮಾಲಿನ್ಯವು ಹೇಯವಿದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಮೊದಲು ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ ಅವರು ಜಿನೇಂದ್ರರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಅದರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಚಿದಾನಂದಪ್ರಭುವು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅವನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಯ್ಯೆ ! ಅವನ ಸ್ಮರಣೆ

ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆನಂದವು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಗಾದಿರೂಪದ ಪುಣ್ಯ ಭಾವಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿಷವಿವೆ ಅವು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ! ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರನಾದ ಪ್ರಭುವಿನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು. ಅದು ನಿನಗೆ ಹಿತದ ಕಾರಣವಿದೆ. ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವಂಥದಿದೆ.

ಎಲೈ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯೇ ! ನಿಜ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಡ !

ಶುದ್ಧ ಭಾವದಿಂದ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಂದು ರಾಗರಹಿತ ವೀತರಾಗ ದಶಯ ಮೂಲಕ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಗದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಎಂದೂ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಸ್ಮರಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದಂತೂ ವಿಚಾರದ ಸ್ಮರಣೆಯಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಯ ಸಂಸಾರವು ಹೇಗಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸೋದರನೇ ! ನಿನಗೆ ಈ ಸಂಸಾರದ ಕೊನೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಿದ್ದರೆ, ಸುಖಿಯಾಗುವುದಿದ್ದರೆ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಸಮಾನವಿರುವ ನಿಜ ಸ್ವಭಾವದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು. ಇಂಥ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ, ಮತ್ತು ಯಾರು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆಯೆಂದರೆ ಯಾರು ಮೊದಲು 'ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ನಿರ್ದೋಷತೆಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ'ಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಣಾದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಂಥವರು ಮಾತ್ರ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಯಾರಿಗೆ ಯಾವುದರ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ ಅವರು ಅದರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಮದುವೆಯಂಥ ವ್ಯಸ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಸೋದರಳಿಯನು ಬಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಅವರುಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಶುದ್ಧ ಅಖಂಡಾನಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೇ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಿದೆಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯಪೂರ್ವಕ ಆತ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯು ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಆತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ನಾನು ಸ್ವಯಂ ವಸ್ತುರೂಪದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೇ ವೀತರಾಗ ಬಿಂಬವಿದೆ. ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಸದೋಷತೆಯ ಅಂಶವಿಲ್ಲದಂಥದು, ಅಪೂರ್ಣತೆಯ ಅಂಶವಿಲ್ಲದಂಥದು ನನ್ನ ವಸ್ತುವಿದೆಯೆಂದು ಯಾವನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅವನಿಗೇನೇ ಈ ವಸ್ತುವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಉಳಿದವರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಂಸಾರಿಕ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂತ ಉತ್ಸಾಹವು ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೇಕಾದರೆ ಆನಂದ ಮನ್ನಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ದುಃಖಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಚತುರ್ಗತಿಯ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಿಷ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸುವೆನು, ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಕಷಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಹರ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ! ಸಂಸಾರರೂಪದ ಗಾಣದ ದಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ !

'ರುಚಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ವೀರ್ಯ'ವೆಂಬಂತೆ ಯಾವನಿಗೆ ಯಾವುದರ ರುಚಿಯಿರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನಗಳು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಆತ್ಮನು ಸುಖ ಹೇಗಾಗುವೆನೆಂದು ಯಾವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದೆ-ಚಿಂತೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಕುರಿತು ದಯೆಯು ಬಂದಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಹಹ ! ಅನಂತ ಕಾಲದಿಂದ ಎಂಭತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಗಿಗಳ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೂ ಆಶ್ರಯದಾತರಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಧಾರರಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ದುಃಖ-ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಚಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ತನಗೆ ತನ್ನ

ದಯೆ ಬರಬೇಕು. ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಸುಖವಾಗುವಂಥ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡು. ಎಲೈ ಸೋದರನೇ ! ನೀನು ಜಿನೇಂದ್ರ ಸ್ವರೂಪಿಯಿರುವೆಯೆಂದು ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡಂಥ ಜೀವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಜಿನೇಂದ್ರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಜನರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು, ಜನರನ್ನು ಚಿಂತಿಸು, ಜನರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಸ್ವಯಂ ವೀತರಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು, ಚಿಂತನೆ ಮಾಡು, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡು !

ತ್ರಸ ಪರ್ಯಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೂ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಸಾಗರದ್ದಿದ್ದು ಅನಂತರ ನಿಗೋದದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕಾಲದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಜಿನೇಂದ್ರ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ಧ್ಯಾನದ ಅಭಾವದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಕಾರದ ಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಕಾರದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತ್ರಸದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಅನಂತ ಕಾಲದ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಗೋದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಪರಿಭ್ರಮಣದ ಪಥದಲ್ಲೇಕೆ ಆರೂಢನಾಗಿರುವೆ ? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಭ್ರಮಣದ ಪಥದ ಅಭಾವ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಅರಹಂತ ಭಗವಂತರು ತಮ್ಮ ಭವದ ಅಭಾವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇನು ! ಹಾಗೆ ನೀನು ಕೂಡ ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡು.

ನೀನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಿರುವೆ, ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಪರಮಾನಂದದ ಮೂರ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ ಸೂರ್ಯ, ವೀತರಾಗ ಸ್ವರೂಪಿಯಿದ್ದು ಅವನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಧ್ಯೇಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲಜ್ಞಾನರೂಪದ ಮಹಾಸೌಧವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಮಹಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೀನು ಇರುವೆ. ಈ ಕೇವಲಜ್ಞಾನವು ಸಾದಿ-ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ಉಳಿಯುವುದು ಆದರೆ ಇಂಥ ನಿಜ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸನ್ಮುಖನಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ನೀನೆಂದೂ ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಸಮ್ಯಕ್‌ಗರ್ವನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಂಶಿಕ ಆನಂದದ ಸ್ವಾದವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಆನಂದದ ಸ್ವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸ್ತ ಜೀವರುಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಇವರುಗಳ ಭ್ರಾಂತಿಯಂತೂ ಒಂದು ಸಮಯದಿದ್ದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ಆತ್ಮನ ಕುರಿತು ಕೂಡ ವಿಷಮ ಭಾವವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮರುಗಳು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಆಶ್ರಯಪಡೆದು ಒಂದು ಸಮಯದ ವಿಕೃತ ದಶೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕಿ ಸ್ವಯಂ ಜಿನೇಂದ್ರ ಪರಮಾತ್ಮರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರನ್ನು ಸಣ್ಣವರು ಮತ್ತು ಯಾರನ್ನು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಹೇಳುವುದು !

ಯಾವನ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ವೀತರಾಗ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಬೆಲೆಯು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿ ಸ್ಮರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಸ್ಮರಗೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ಮರಗೊಂಡರೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮಾನನಿದ್ದೇನೆ .... ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮಾನನಿದ್ದೇನೆ.... ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ.... ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ನಾನು ರಾಗಿಯಿದ್ದೇನೆ .... ನಾನು ರಾಗಿಯಿದ್ದೇನೆ .... ರಾಗದ ಕರ್ತೃ ಇದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ - ಹೇಳುತ್ತ ಮೂಢನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮನು ರಾಗದ ಮತ್ತು ಪರದ ಕರ್ತೃವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕರ್ತೃ ಇದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಆತ್ಮನು ರಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ತನ್ಮಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ವೀತರಾಗ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಪದದ ಕಾರಣನಿದ್ದಾನೆ.

ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಮಯದ ವಿಕೃತದಶ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆಯು ಇದು ಆತ್ಮನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ೧) ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ವಿಕೃತ ದಶೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ೨) ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಅಲ್ಪಜ್ಞದಶೆ, ೩) ವಿಕೃತ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಭಾವವೆಂದು ಹೀಗೆ ಆತ್ಮನ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಮಯದ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆಯಿರುವಾಗಲೇ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ವಜ್ಞನಿದ್ದಾನೆ, ಒಂದು ಸಮಯದ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರಾಗದ ಭಾವವಿರುವಾಗಲೇ ಸ್ವಯಂ ವೀತರಾಗದ ಬಿಂಬನಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವರೂಪಿಯೂ ವೀತರಾಗ ಬಿಂಬನೂ ಆದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರ ದ್ರವ್ಯ-ಗುಣಗಳು ಶುದ್ಧವಿವೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ದ್ರವ್ಯ-ಗುಣಗಳೂ ಶುದ್ಧವಿವೆ. ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರ ಪರ್ಯಾಯವು ಅಪೂರ್ಣದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾರಿ ಪರ್ಯಾಯವು ಅವಿಕಾರಿ ಎಂದರೆ ವೀತರಾಗಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ತನ್ನ ತ್ರಿಕಾಲೀ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಇಂಥದೇ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯು ಹಾಗೂ ವೀತರಾಗತೆಯು ನನ್ನ ತ್ರಿಕಾಲೀ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದೆ.

ನಿಜ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸುದ್ಧಪ್ಪಾ ಅರು ಜಿಣವರಹಂ ಭೇಲು ಮ ಕಿಂ ಪಿ ವಿಯಾಣಿ
ಮೋಕ್ಷಹ ಕಾರಣ ಜೋಇಯಾ ಣಿಚ್ಚಿಱ್ಱ ಏಲು ವಿಯಾಣಿ ||20||

ಜಿನವರ ಮೇಣುದ್ಧಾತ್ಮನಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ ಭೇದವ ತಿಳಿಬೇಡ
ಮುನಿವರ ಎಲೆ ಮೋಕ್ಷದ ಹೇತು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಿದ ತಿಳಿ ನೀನು ||20||

ಅರ್ಥ :- ಎಲೈ ಯೋಗಿಯೇ ! ನಿನ್ನ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ನಿಶ್ಚಯನಯದಿಂದ ಇದುವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವೆಂದು ಮನ್ನಿಸು.

ಅಹಹ ! ಇದರಲ್ಲಂತೂ ಕೇವಲ ಸಾರವೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕಳೆದ ಸಿಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನಂತೆ ಸಿಹಿ-ಸಿಹಿಯಾದ ಮತ್ತು ಮೃದು-ಮೃದುವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಬಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಲ್ಲುಗಳಿರುವಂಥ ಮಗುವೂ ತಿನ್ನಬೇಕು, ಹಲ್ಲುಗಳಿಲ್ಲದ ಮಗುವೂ ತಿನ್ನಬೇಕು, ತರುಣರೂ ತಿನ್ನಬೇಕು ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರೂ ಕೂಡ ತಿನ್ನಬೇಕೆನ್ನುವಂತಿದೆ.

ನಿಜ ಸ್ವರೂಪದ ಬೆಲೆಯು ಭಾಸವಾಗಿರುವಂಥ ಎಲೈ ಯೋಗಿಯೇ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಸರ್ವಜ್ಞ ಪರಮಾತ್ಮರಾದ ವೀತರಾಗ ದೇವರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಕೂಡ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಪ್ರಭು ಇರುವೆ. ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರು ಸರ್ವಜ್ಞ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ; ನೀನು ಅಲ್ಪಜ್ಞ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಅದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವವೇ ಹೀಗೆ ಇದೆ. ಯಾರು ಒಂದು ಕ್ಷಣವು ಕೂಡ ಸಿದ್ಧ ಪರಮಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭೇದ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾರೆ ಸಂಸಾರಿಯಿದ್ದಾರೆಂದು ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ - ದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವನು ಒಂದು

ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಅಂತರ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ ಅವನು ರಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವನು. ಅವನು ರಾಗದ ಮತ್ತು ಪರದ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮೂಢನಿದ್ದಾನೆ, ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಸಂಸಾರಿಯಿದ್ದಾನೆ ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಿಗೋದಗಾಮಿಯಿದ್ದಾನೆ.

ಸರ್ವಜ್ಞ ಜಿನೇಶ್ವರ ದೇವರು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ, ಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನೀನು ಅಲ್ಲಜ್ಞ, ಆದರೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಭಾವದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವರಿಗೆ ರಾಗವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ರಾಗದ ಕರ್ತೃಗಳೂ ಇಲ್ಲ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಈ ನಿನ್ನ ಕೆಳಗಿನ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪರ್ಯಾಯದೊಳಗೆ ರಾಗವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದು ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನೀನು ರಾಗದ ಕರ್ತೃವೂ ಇಲ್ಲ. ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ, ನೀನು ಕೂಡ ಕೇವಲ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರ ತಿಳಿಯಬೇಡೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನಿಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಸ್ವಭಾವದ ಸ್ವೀಕಾರವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಿಲ್ಲ. ವೀತರಾಗ ಪರಮಾತ್ಮರ ಸ್ವಭಾವವು ಹೇಗಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗು. ಧ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರವಾಗುವುದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಿದೆ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪನು ಕೂಡ ಸ್ವಯಂ ಇರುವೆ.

ವ್ಯವಹಾರ ರತ್ನತ್ರಯವು ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಿದೆ ಅಥವಾ ಗುರುಗಳು ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನರಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಗೌಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭೇದ ತಿಳಿಯದಿರುವುದನ್ನು ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರು ವೀತರಾಗ ಪರ್ಯಾಯವುಳ್ಳ ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಕೂಡ ಅಂಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ವೀತರಾಗ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ವೀತರಾಗ ಸ್ವರೂಪದ ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ.

ವೀತರಾಗ ಪರಮಾತ್ಮ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮನ್ನಣೆಯೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ರಾಗವುಳ್ಳವನಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಕರ್ಮವುಳ್ಳವನಿದ್ದೇನೆನ್ನುವುದು ಅದು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಲ್ಲ, ಆದರೆ ಆ ಮನ್ನಣೆಯು ಬಂಧದ ಸಾಧನವಿದೆ.

ವೀತರಾಗ ಪರಮಾತ್ಮರು ಹೇಗೆ ವಿಕಲ್ಪದ ಕರ್ತೃವಿಲ್ಲ ಹಾಗೆ ನೀನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧ ಭಗವಂತರು ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ, ನೀನಂತೂ ಜ್ಞಾತಾ-ದೃಷ್ಟಾ ಇರುವೆ ! ಇಂಥ ಜ್ಞಾತಾ-ದೃಷ್ಟಾ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರಂತೆ ತಿಳಿಯುವುದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ.

ಅಯ್ಯಾ ಸೋದರನೇ ! ಅನಂತ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾರ್ಗವು ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ, ಈಗ ಆ ಮರೆತುದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ನೀನು ಈ ಸಮಯವು ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಿಪರೀತತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವೆ, ಆದರೆ ಸೋದರನೇ ! ಈ ನಿನ್ನ ಮನ್ನಣೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಹಾನಿಕಾರಕವಿದೆ. ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಮಾಡಲು ಕಾದಿರುವೆ ! ಸಮಯವು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅನ್ನವು ಅರಿ ಬಿಡುವುದು - ಹಳಸಿ ಹೋಗುವುದು ಆಗ ನಿನ್ನಗೆ ಭೋಜನವು ರುಚಿಸಲಾರದು. ಇದು ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವಿದೆ, ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ರಾಯರೇ !

ಓ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪ್ರಭು ! ರಾಗವನ್ನು, ವಿಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಯೋಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಏಕತ್ವ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಕುಲದ ರೀತಿಯಿದೆ. ಪ್ರಭು ! ನಾವು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿದ್ದೇವೆ, ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಕೂಡ ರಾಗ, ವಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಗಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬರಗೊಡಲಾರೆವು, ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಗೊಡಲಾರೆವು. ನಮಗೂ ತಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ಣ ಪವಿತ್ರವಾಗುವುದಿದೆ !

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಯಾವನಿದ್ದಾನೆ ? ಅವನ ಪರ್ಯಾಯವು ಹೇಗಿದೆ ? ಅಲ್ಲಜ್ಜ ಪರ್ಯಾಯದ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಎಷ್ಟಿದೆ ? ವಿಕಾರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ? ಇವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮನ ಸುಳಿವು ಎಲ್ಲಿಂದ ದೊರಕುವುದು ? ಸೋದರನೇ ! ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಪೂರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ? ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ವಿಕಾರವುಳ್ಳದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ? ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಸಂಯೋಗದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ? ಸೋದರನೇ ! ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ, ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಜ್ಜತೆಯಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವೀತರಾಗ ದಶೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಕೆಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಕೇವಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀನು ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೇಗೆ ಒಂದು ಸಿಂಹದ ಮರಿಯು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಕುರಿಯ ಮರಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಂಸ್ಕಾರ ವಶದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ಮೇಕೆಯೆಂದೇ ಮನ್ನಿಸತೊಡಗುವುದು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಿಂಹವು ಬಂದು ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕುರಿಯ ಹಿಂಡವೆಲ್ಲ ಬೆದರಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಆ ಕುರಿಯ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹದ ಮರಿಗೆ ಆ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಭಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಓಡಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸಿಂಹವು ಅದರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನೀನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಜಾತಿಯವನೇ ಇರುವೆ ಬೇಕಾದರೆ ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿಕೋ ! ನೀನು ಕುರಿಯು ಸಮಾನವಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಸಿಂಹನಿರುವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀನು ಕುರಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಕುರಿಯ ಸಮಾನವಾಗಿ ಇರುವುದು ನಿನಗೆ ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡು !

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು ಕುರಿಯು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನೀನು ಕೂಡ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಅಜ್ಞಾನಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಾನು ರಾಗೀ, ದ್ವೇಷಿ, ಅಜ್ಞಾನಿ, ಸಂಸಾರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗರ್ಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ - ಗರ್ಜನೆಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ - ನೀನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವೆ, ನನ್ನ ಜಾತಿಯವನಿರುವೆ ! ಒಂದು ಸಲ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನೋಡು ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಪೂರ್ಣತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ ಅಂಥ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ, ಒಳಗೆ ಇಳಕೆ ನೋಡು ! ಕರ್ಮವು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿದೆ, ರಾಗವು ರಾಗದಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನತೆಯು ಅಜ್ಞಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ, ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವು ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನೋಡೆಂದು ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನೋಡು ! ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಿನ್ನ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಮಾನನಿದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ ? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು. ಅಹಹ ! ಎಂಥ ಅದ್ಭುತ ಮಾತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಓರ್ವ ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ ಜೈನನು ಊಟದ ಸಲುವಾಗಿ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬಡವನಿರುವ ಜೈನನು ಕೂಡ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರದ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶನಿರುವ ಹರಿಜನನು ಮಾತ್ರ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತಾವೆಲ್ಲರು ಸಿದ್ಧರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ - ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವಂಥ ಆತ್ಮರುಗಳಿರುವಿರಿ, ದೂರ ನಿಲ್ಲುವಂಥವರಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ಸಲ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿರಿ, ನೀವು ಸಿದ್ಧರಾದಲ್ಲದೆ ಉಳಿಯಲಾರಿರಿ !

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಂತರವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು, ಎಂದರೆ ನೀನು ಸಿದ್ಧನಾದಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭೇದ ಮಾಡಬೇಡ ! ಇದುವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಿದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನವಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ಜಿನನಿದ್ದಾನೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಜೋ ಜಿಣು ಸೋ ಅಪ್ಪಾ ಮುಣಹು ಇಹ ಸಿದ್ಧಂತಹಂ ಸಾರು
ಇಲು ಜಾಣೇವಿಣು ಜೋಇಯಹೋ ಭಂಡಹು ಮಾಯಾಚಾರು ||21||

ಜಿನವರ ನಿಜದಿಂದಾತ್ಮನಿಹನ್ ಎಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರ
ಮುನಿವರ ಇದನನು ನೀ ತಿಳಿದು ಮಾಯಾಚಾರವ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ||21||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಜಿನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ಈ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಂದು ಮನನ ಮಾಡಿರಿ ! ಇದು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಎಲೈ ಯೋಗಿಜನರೇ ! ಮಾಯಾಚಾರ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿರಿ.

ಭಗವಂತರ ವಾಣಿಯು ನಾಲ್ಕು ಅನುಯೋಗಗಳ ರೂಪವಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಿನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆ ಅವನೇ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಂದು ಮನನ ಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮತ್ತು ವೀತರಾಗರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಗಿದ್ದೇವೆ ಹಾಗೆಯೇ ನೀನಿರುವೆ, ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಬಂದಿದೆ. ವಸ್ತುರೂಪದಿಂದ ಭಿನ್ನವಿದ್ದರೂ ಭಾವರೂಪದಿಂದ ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ಆತ್ಮರುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವೀತರಾಗ ಜ್ಞಾತಾ-ದೃಷ್ಟಾರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಭೇದದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಅಭೇದ ಚೈತನ್ಯದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಆತ್ಮರುಗಳ ಕಥೆಗೆ ಪುರಾಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಂಕರ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಬಲದೇವ, ವಾಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಅರವತ್ತು ಮೂರು ಶಲಾಕಾಪುರುಷರ ವರ್ಣನೆಯಿದ್ದು ಅದರ ಹೆಸರು ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗವಿದೆ.

ಕರ್ಮವು ನಿಮಿತ್ತವಿದ್ದು ಅದರ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಅವಸ್ಥೆಗಳಾಗುತ್ತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕರಣಾನುಯೋಗವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮವು ಕೂಡ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದೇ ಕರಣಾನುಯೋಗದ ಆಶಯವಿದೆ. ಕರ್ಮದ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಎಷ್ಟು ವಿಕಾರ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಆತ್ಮನು ಭಿನ್ನನಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ಹಾಗೂ ವಿಕಾರದ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೂ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಆತ್ಮನು ವೀತರಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮಾನನಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಕರಣಾನುಯೋಗ ಕಥನದ ಸಾರವಿದೆ.

ನೀನು ಯಾವಾಗ ಜ್ಞಾನದ ಹೀನ ದಶೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವೆಯೋ ಆಗ ಜ್ಞಾನಾವರಣವು ನಿಮಿತ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನೇ ಜ್ಞಾನಾವರಣೀಯವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಡೆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಆ ಹೀನ ದಶೆ ಹಾಗೂ ನಿಮಿತ್ತದ ಆಶ್ರಯ ಬಿಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ

ಅವುಗಳ ಆಶ್ರಯ ಬಿಟ್ಟು ಪರಮಾತ್ಮನಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆ, ಅಲ್ಪನೀರ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಆಶ್ರಯ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ ಹಾಗೆ ನೀನು ಕೂಡ ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಆತ್ಮನಿರುವೆ, ಅವನ ಆಶ್ರಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗುವುದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಯೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಕೂಡ ಮಾಡು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ನೀನಿರುವೆಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡು. ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ವೀತರಾಗ ಪರಮೇಶ್ವರನಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರಾವಕ ಮತ್ತು ಮುನಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಆಚರಣೆಯು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಚರಣಾನುಯೋಗವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವ್ಯವಹಾರವು ನಿಶ್ಚಯ ಶುದ್ಧತೆಯು ಯಾವನಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ನಿಶ್ಚಯ ಶುದ್ಧತೆಯು ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಯಾವನಿಗೆ ನಾನು ವೀತರಾಗ ಸಮಾನ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾತಾ-ದೃಷ್ಟಾರೂಪದ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂಬುದಾಗಿ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ಶುದ್ಧತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇಂಥ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ರಾಗದ ಆಚರಣೆಯು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಚರಣಾನುಯೋಗವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಚರಣಾನುಯೋಗದ ಸಾರವೆಂದರೆ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಗದ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಭೇದದ ಮೂಲಕ ಅಭೇದ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಭೇದವು ಕೂಡ ಸಾರಭೂತವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾದ ನಿಶ್ಚಯವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಪ್ನರೂಪದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಶುದ್ಧ ಚಿದಾನಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವಂತೆಯೇ ನೀನು ಜ್ಞಾತಾ-ದೃಷ್ಟಾನಾದ ಆನಂದಕಂದ ಆತ್ಮನಿರುವೆ. ಆತ್ಮನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ವೀತರಾಗತೆಯ ಪಿಂಡನಿದ್ದಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವೀತರಾಗದ ಪಿಂಡನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ವೀತರಾಗ ಪಿಂಡನೇ ಇರುವೆ. ನೋಡುವ-ತಿಳಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಜೀವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯೆಂದು ಚರಣಾನುಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ದ್ರವ್ಯಾನುಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಭೇದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದಿದೆ. ಭೇದದಿಂದ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಭೇದವನ್ನೇನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಅಭೇದವನ್ನೇ ತಿಳಿಸಿದೆ. ವಸ್ತುವಂತೂ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮವಿದ್ದು ನೀನು ಮಹಾ-ಸತ್ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಾನ ಚಿದಾನಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವೆ. ಅನಂತ ಪರಮಾತ್ಮರು ಯಾರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಡುವಂಥ ಶಕ್ತಿಯು ಯಾರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಅಂಥ ಆತ್ಮನು ನೀನು ಇರುವೆ. ರಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವವನು ಅವನು ಆತ್ಮನಲ್ಲ. ರಾಗವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆಯು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಹಹ !

ದೀಪಾವಳಿಯು ಬಂದಿತೆಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಖಾತೆ ವಹಿಯನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ ! ಅಂತೆಯೇ ಈಗ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯುವ ಸಮಯವಿದೆ. ಅಹಹ ! ಸಂಸಾರದ ಸಂಕೋಚ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದ ವಿಸ್ತಾರ ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರದ ಅಭಾವವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಇದು ನಾಲ್ಕು ಅನುಯೋಗಗಳ ಸಾರವಿದೆ. ಆತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮಾನನಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಇವನಿಗೆ ಸ್ವಭಾವದ ಆಶ್ರಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ರಾಗದ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆಯ ಆಶ್ರಯವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞ ವೀತರಾಗನೂ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಹಹಾ ! ಇವೇನು ಕೇವಲ ಮಾತುಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಸ್ತುವಿನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಹೀಗೆ ಇದೆ.

ಸಿದ್ಧನಗರದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಸಿದ್ಧರು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಹೊರಗಿನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಂಕೋಚಗೊಳಿಸಿ ಆಂತರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ನೀನು ಕೂಡ ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು

ಮೊಟಕು ಮಾಡಿ ಬಿಡು. ನಾನಂತೂ ಪೂರ್ಣ ಅಭೇದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದೇನೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಅಂತರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕು. ಅಹಹ ! ದಿಗಂಬರ ಸಂತರ ಯಾವುದೇ ಗಾಢೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಅವರ ಕಥನ ಶೈಲಿಯು ಅಲೌಕಿಕವಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮರು-ಪರಮೇಶ್ವರರು ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ದಿಗಂಬರ ಸಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರುಗಳು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧಾರಣಮಾಡಿ ಆ ತಮ್ಮ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮ ಧುರಂಧರರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಯೋಗೀಂದು ದೇವರು ಕೂಗಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮರ ಸಮಾನನಿರುವೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲ, ಅಂತರವನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂದರೆ ಆ ಅಂತರವು ಎಂದೂ ದೂರವಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ರಾಗವುಳ್ಳವನಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಜ್ಜನಿದ್ದೇನೆಂದು ಮನನ ಮಾಡಬೇಡ, ಆದರೆ ನಾನು ಜಿನೇಂದ್ರ ಸ್ವರೂಪನಿದ್ದೇನೆಂದು ಮನನ ಮಾಡು. ಅಯ್ಯೋ, ನಾನು ಅಲ್ಲಜ್ಜನಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಹೀನತೆಯ ಮಾತನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕು. ನಾನು ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನಿದ್ದೇನೆಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಾನು ಈಗ ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ಮನನ ಮಾಡು, ಇದುವೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರವಿದೆ. ಅಹಹಾ ! ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಇಂಥ ದಾಳಿ ಮಾಡು. ನಾನು ವೀತರಾಗಸ್ವರೂಪ ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ಅಂತರದೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಹೋಗುವೆ.

ನೀನು ಪಾಮರನಿರುವೆಯೋ ಅಥವಾ ಪ್ರಭು ಇರುವೆಯೋ ? ನಿನಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದಿದೆ? ಪಾಮರತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಪಾಮರತೆಯೆಂದೂ ದೂರವಾಗಲಾರದು ಪ್ರಭುತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಪಾಮರತೆಯು ಉಳಿಯಲಾರದು. ನಾನು ಸ್ವಯಂ ದ್ರವ್ಯ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಇದ್ದೇನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಾದರೆ ನೀನು ವೀತರಾಗನಾದಲ್ಲದೆ ಉಳಿಯಲಾರೆ. ದೃಷ್ಟಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವೀತರಾಗವಾಗುವುದು ಅದು ಸ್ಥಿರತೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ವೀತರಾಗನಾಗಿ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯಾ ! ನಾನು ಯಾವಾಗ ವೀತರಾಗನಾಗುವೆನು, ನನ್ನದು ಹೇಗಾಗಬಹುದೆಂಬ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ನೀನು ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇರುವೆ ! ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮರುಗಳು ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಪರಮಾತ್ಮರೇ ಇರುವರು. ಎಲ್ಲರು ಇಂಥ ಭಗವಂತರೇ ಇರುವರೆಂದು ನೀನು ನೋಡು. ಸೋದರನೇ ! ಆತ್ಮನು ಅಲ್ಲಜ್ಜತೆ, ರಾಗ ಮತ್ತು ನಿಮಿತ್ತರಹಿತನಿದ್ದಾನೆ ಅವನ ಸನ್ಮುಖನಾಗಿ ನೀನು ನೋಡು !

ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಎಲೈ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಮಾಯಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ! ಎಂದರೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಜ್ಜರಿದ್ದೇವೆ ರಾಗ ಮಾಡುತ್ತ-ಮಾಡುತ್ತ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಬಹುದೆಂಬ ಮಾಯಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ! ಪುಣ್ಯದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಮಾಯಾಚಾರಿತನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ರಾಗದ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಿಯೇ ನಾನು ಸಾಧುವಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದಿದೆಯೇನು ?

ಜಿನ ಸೋಹೀ ಹೈ ಆತ್ಮಾ ಅನ್ಯ ಸೋಹೀ ಹೈ ಕರ್ಮ

ಯೇಹೀ ವಚನಸೆ ಸಮರುಲೇ ಜನ-ವಚನಕಾ ಮರ್ಮ ||

ಎಂದು ಬನಾರಸೀದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಹ ! ಭಗವಂತರು ಇವನನ್ನು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇವನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನು ಹೇಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ! ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಓರ್ವನನ್ನು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಂದಲೇ ಅಧಿಕ ಚಂದಾಹಣ ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ,

ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಭಗವಂತರು ನಿನ್ನನ್ನು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಸಾರಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪಾಮರತೆಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ! ಅವರೇನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ !!

ಅಹಹ ! ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸಮಭಾವಿಯಾದ ವೀತರಾಗ ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತ, ವೀತರಾಗನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರ ನೋಡದೆ ಮಾಯಾಚಾರ ರಹಿತನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಯಾವುದರ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಭಗವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಅಂಥ ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೋಡು. ಅವನ ಶೋಭೆಯಿಂದ ನೀನು ಶೋಭಿತನಾಗುವೆ. ರಾಗದಿಂದ, ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಅಥವಾ ಭಗವಂತರ ವಾಣಿಯ ಶ್ರವಣದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಮಾಯಾಚಾರವಿದೆ. ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಂತೂ ಆಂತರ್ಯದ ಪ್ರಭುತೆಯಿಂದ ಇದೆ. ಆ ನಿರ್ಮಲ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ವೀತರಾಗತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವಿದೆ, ನಾವು ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಹಿಮೆಯಿದೆಯೇನು ? ತಾವು ಸ್ವಯಂ ಭಗವಾನ ಪರಮಾತ್ಮರ ಸಮಾನರಿದ್ದೇವೆಂದು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸ್ಥಿರರಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಲಾಭ ದೊರಕುವುದು. ಉಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಧೂಳು ಇದೆ. ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ, ಶರೀರದ ಸಬಲತೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಆಚಾರ್ಯನಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ಸಾಧುಗಳು ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ನನಗೆ ಪದವಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ವೀತರಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವ ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ಪರಮಾತ್ಮರು ನೂರು ಇಂದ್ರರುಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಾಂತರ-ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ದೇವ-ದೇವಿಯರ ಹಾಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮವಸರಣದೊಳಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವುದೇನೆಂದರೆ 'ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವೆ'ಯೆಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ! ಆ ನಿಶ್ಚಯದ ನಿರ್ಣಯವಾದಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಹಾರದ ನಿಜವಾದ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೊದಲು ಜಿನನು ಅವನು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನೀನು ಆ ಭೇದವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ನಾನೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ಅನುಭವ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಜೋ ಪರಮಪ್ಪಾ ಸೋ ಜಿ ಹಲು ಜೋ ಹಲು ಸೋ ಪರಮಪ್ಪು
ಇಲು ಜಾಣೇವಿಣು ಜೋಇಯಾ ಅಣ್ಣು ಮ ಕರಹು ವಿಯಪ್ಪು ||22||
ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದರೆ ನಾನಿಹೆನು ನಾನೆಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಹ
ಅರಿತುಕೊ ಇದನನು ಎಲೆ ಯೋಗಿ ಅನ್ಯ ವಿಕಲ್ಪವ ಮಾಡಿರು ||22||.

ಅರ್ಥ :- ಎಲೈ ಯೋಗಿಯೇ ! ಯಾವನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ ಅವನೇ ನಾನಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ನಾನಿದ್ದೇನೆ ಅವನೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.

ಎಲೈ ಸೋದರನೇ ! ಎಲೈ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೇ ! ಹೇಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ ಹಾಗೇ ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ

ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ಕೂಡ ಅಂಥ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದೇನೆಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳು !

ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ಮೊದಲು ಪರಮಾತ್ಮನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಒಂದು ಸೇಕಂದದ ಅಸಂಖ್ಯಾತದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಗುಣಗಳ ಪಿಂಡನೂ, ಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಭುವೂ ಆದ ಭಗವಾನ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ! ಈ ಅನುಭವವೇ ನಿನಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವಿದ್ದು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ನಿನಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಿವೆ.

ವ್ಯವಹಾರದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕೇವಲ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಕಿ ಹೋದರೆ ಆತ್ಮನ ಜ್ಞಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಭಗವಾನ ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಭುವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನೀನು ವ್ಯವಹಾರದ ರಾಗವನ್ನು ಯಾವುದು ಸ್ವಯಂ ಭಿಕ್ಷುಕವಿದೆ, ದರಿದ್ರವಿದೆ, ನಾಶಲಿಲವಿದೆ ಅದನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯ ದೇವಗಳು ಮೂವತ್ತು ಮೂರು-ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಸಾಗರಗಳವರೆಗೆ ತತ್ತ್ವಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿ ಇಂಥ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದರಿಂದ ಕೇವಲಜ್ಞಾನವಾಗುವುದು.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು, ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಪ್ರಭುವು ಮಹಾಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದಂಥ ಆತ್ಮನು ನಾನೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ನಾನಿದ್ದೇನೆ ಅವನೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನು ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನು ನಾನು. ಅಹಹ ! ಇಂಥ ಸ್ವೀಕಾರವು ಮಹಾನ ಪುರುಷಾರ್ಥದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾನುಭಾವನೇ ! ನನಗೆ ಬೀಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇವನಿಗೆ ಆಘಾತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವೆಯೆಂದು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ, ಈ ಮಾತು ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸು ಸೇರುವುದು ! ಅಯ್ಯಾ ರಾಯರೇ ! ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿರಿ, ಇವು ಎಂದು ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು? ಪೂರ್ಣ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಈ ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಜಂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸ್ವರೂಪನಿದ್ದು ಅವನು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ದಶೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ.

ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಆ ಪಂಚ ಮಹಾವ್ರತದ ವಿಕಲ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಕಲ್ಪ ನವತತ್ತ್ವಗಳ ಭೇದರೂಪವಾದ ವಿಕಲ್ಪ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಈಗ ಮಾಡಬೇಡ. ಬಿಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಆದರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗು ! ಪರಮ ಸ್ವರೂಪದ ಪಿಂಡನಾದ ಆತ್ಮನೇ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ನಂಬಿ ಅವನ ಆಶ್ರಯಪಡೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಶಾಂತಿಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಎಲ್ಲಿ ನೀನು ಇರುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ವಾಣಿಯಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಶುಭವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಲಾಭವಾಗುವುದೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತ - ಮನ್ನಿಸುತ್ತ ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನವು ಹೀನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದು. ನಾನು ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂಬ ವ್ಯವಹಾರ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಕೂಡ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ನೀನು ನಿಯಮದಿಂದ ನಿಗೋದದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಲುಪಬೇಕಾಗುವುದು. ಅಯ್ಯೋ ! ಆತ್ಮನನ್ನು ಬಯ್ಯಬೇಡ, ಬಯ್ಯಬೇಡ, ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಬಯ್ಯುವುದರಿಂದ-ನಿಂದಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಲಂಕವು ಮೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ-ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾನು ರಾಗವುಳ್ಳವನಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಜ್ಞನಿದ್ದೇನೆಂದು ಆತ್ಮನ ಮೇಲೆ

ದೋಷ ಹೊರಿಸುತ್ತ-ಹೊರಿಸುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನೇ ಇಲ್ಲ, ನಾನೆಲ್ಲದ್ದೇನೆ, ನಾನಿಲ್ಲ, ನಾನಿಲ್ಲ ಎಂದು ಘೋರ ಅಂಧಕಾರವೇ ಆವರಿಸಿಬಿಡುವುದು.

ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಜ್ಜ ಮತ್ತು ರಾಗವುಳ್ಳವನಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಾನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದೇನೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನಿಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ತೀರ್ಥಂಕರ ನಾಮಕರ್ಮ ಕಟ್ಟಲೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ! ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಭು ಇದ್ದಾನಲ್ಲವೇ ! ನಿನ್ನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಕೊರತೆಯಿದೆಯೆಂದು ನಿನಗೆ ವಿಕಲ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಆಶ್ರಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ? ಎಲೈ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುವಂಥ ಜೀವನೇ ! ಆ ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕೂಡ ಪರಾವಲಂಬಿ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದು ಅದನ್ನೂ ತೊರೆದು ಬಿಡು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಆತ್ಮನ ಸುಳಿವು ಸಿಗಲಾರದು.

ಅಹಹ ! ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತು ಇದೆ. ನನ್ನ ವಾಣಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೆಂದು ಭಗವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಡೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸನ್ಮುಖ ನೋಡುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಭಗವಂತನು ಕೈಗೆ ಬರಲಾರನು. ಅಹಹ! ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪ್ರಭುಗಳು 'ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಿರುವೆ'ಯೆಂದು ಸಮವಸರಣದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಪರ್ಯಾಯದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ ? ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮನು ಭಗವಾನ ರೂಪದಿಂದಲೇ ವಿರಾಜಮಾನನಿದ್ದಾನೆ. ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ, ಅನಂತ ದರ್ಶನ, ಅನಂತ ವೀರ್ಯ, ಅನಂತ ಪ್ರಭುತೆ ಮೊದಲಾದ ಅನಂತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ತುಂಬಿಹೋದ ಆತ್ಮನು ನೀನಿರುವೆ, ಅವನನ್ನು ನೋಡು ! ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಮನ್ನಿಸು ! ನನ್ನ ಸನ್ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡೆಂದು ಭಗವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಆತ್ಮನು ಲೋಕಪ್ರಮಾಣ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶಿಯಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸುದ್ಧ-ಪವಿಸಹಂ ಪೂರಿಯಲು ಲೋಯಾಯಾಸ-ಪಮಾಣು

ಸೋ ಅಪ್ಪಾ ಅಣುದಿಣು ಮುಣಹು ಪಾವಹು ಲಹು ಣಿವ್ವಾಣು ||23||

ಶುದ್ಧ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿಯು ಆ ಆತ್ಮನು ಲೋಕಪ್ರಮಾಣನಿಹ

ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂ ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ನಿತ್ಯ ಪಡೆಯುವೆ ನಿರ್ವಾಣವ ಬೇಗ ||23||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಲೋಕಾಕಾಶ ಪ್ರಮಾಣ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶುದ್ಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಿದ್ದಾನೆ ಅವನೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಂದು ಹಗಲಿರುಳೂ ಮನನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೀನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣಪಡೆಯುವೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಈ ಮೃಣ್ಮಯವಾದ ಜಡ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ದೇಹ, ರಾಗ-ದ್ವೇಷಾದಿಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ ರಜಕಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಪರಮಾಣುವು ಆಕಾಶದ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಪ್ರಭು ಆತ್ಮನು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಆತ್ಮನನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿ ಮತ್ತು ಹಗಲಿರುಳು ಅವನ ಮನನ ಮಾಡು. ಆತ್ಮನು ಲೋಕವ್ಯಾಪಿಯಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಸ್ವದೇಹ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರಥಮನಿದ್ದು ಲೋಕಾಕಾಶದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ

ಬರಾಬರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ರಾಗ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿರಾಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಹಹ ! ಎಲ್ಲಿರುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ 'ಶೀಘ್ರ ಪಡೆ ನಿರ್ವಾಣ'-ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆ, ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆ, ಮೋಕ್ಷವಂತೂ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಿದೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ - ತಿರುಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದೆ ! ವಿಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಪುಡಿ-ಪುಡಿಯಾಗಿ ಹೋದರು ಕೂಡ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವೇ ಇವನಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ! ಆಯ್ಯಾ, ಮಹಾನುಭಾವ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡಪ್ಪ ! ಇತರರ ಮನೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಸತ್ತುಹೋದೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯು ಎಲ್ಲಿದೆ ಗೊತ್ತೆ ! ಅದು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶದ ಶುದ್ಧ ಆರೂಪಿ ದಳವಿದೆ, ಅದು ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ರತ್ನದ ಸಮಾನವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಲವಿದೆ, ಅನಂತಾನಂತ ಗುಣಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇಂಥದು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳು !

ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇದು ಆತ್ಮನ ಸ್ವಳವಿದೆ-ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವು ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಲಾನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ಅನಂತ-ಆನಂದ ರೂಪದ ಅನಂತ ಸಿದ್ಧ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂಥದು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಶುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಕು, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಟ ಹರಿಸು. ಆತನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಣ ದೇಶಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಇದೊಂದೇ ನಿರ್ವಾಣಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಅನಂತ ಗುಣಗಳ ಪಿಂಡನೂ, ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿಯೂ ಆದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಶಾಂತಿಯ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಹೆಸರೇ ಧರ್ಮವಿದೆ; ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಿದೆ. ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು ಹೋದರೆ ಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲವು ಕೇವಲ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿ ಅನಂತ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು, ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸತ್ತಾ ಮನ್ನಿಸುವುದೇ, ಸಂಸಾರ ಪರಿಭ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಕರ್ಮದ ಕಾರಣದಿಂದೇನು ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಉಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಸರಕು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಗುಣಗಳರೂಪದ ಸರಕು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರವು ಚಿಕ್ಕದಿರುವುದರಿಂದ ಸರಕು ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಿರಬಹುದೆಂದು ತರ್ಕಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೇರಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿಯಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅನಂತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸು. ಶರೀರ, ಮನಸ್ಸು, ವಾಣಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮನೆಯು ಭಿನ್ನವಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಮನೆಯಿಂದ-ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮನೆಯು ತೀರ ಭಿನ್ನವಿದೆ.

ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಮರೆವಿನಿಂದ - ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ಮರೆವಿನಿಂದ ಪರ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅನಂತ ಗುಣಗಳಿಂದ, ಭಾವಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಈಗ ಧ್ಯಾನಿಸು ! ಇದು ಯೋಗಸಾರವಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನಗೆ ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷದ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಹಗಲಿರುಳು ಓರ್ವ ನಿಜ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮನನ - ಚಿಂತನವನ್ನೇ ಮಾಡು ! ಅದುವೇ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣದ ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಆತ್ಮನು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣನಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಲೋಕಪ್ರಮಾಣ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿಯಿದ್ದಾನೆಂದು ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಪನೆಯ ಗಾಢೆಯ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಣಿಚ್ಛ ಇ ಲೋಯಪಮಾಣಂ ಮುಣಿ ವವಹಾರೇ ಸುಸರೀರು

ಏಹಲು ಅಪ್ಪ-ಸಹಾಲು ಮುಣಿ ಲಹು ಪಾವಹಿ ಭವ-ತೀರು ||24||

ತನು ಪ್ರಮಾಣನು ವ್ಯವಹರದಿ ಲೋಕಪ್ರಮಾಣನು ನಿಶ್ಚಯದಿ

ಅನುಭವಿಸೀತರದಾತ್ಮನನು ಪಡೆಯುವೆ ನಿರ್ವಾಣವ ಬೇಗ ||24||

ಅರ್ಥ :- ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಲೋಕಪ್ರಮಾಣನೆಂದೂ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ನಯದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣನೆಂದೂ ತಿಳಿ, ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಮನನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಜೀವನು ಸಂಸಾರದ ದಡವನ್ನು ಬೇಗ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ ಎಂದರೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಂಸಾರ-ಸಾಗರದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಅಹಹ ! ಎಲ್ಲಿರುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಂದ 'ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭವದಿಂದ ಪಾರಾಗು !' ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯಂತೂ ಭವದ ಅಭಾವ ಮಾಡುವ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಭವವು ದೊರಕುವುದೇನು ಹೊಸದಲ್ಲ, ಅದಂತೂ ಅನಾದಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಭವದ ಅಭಾವವಾಗುವುದು ಇದು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನವೀನ ಮಾತು ಇದೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾವಗಳಂತೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿಸುವಂಥವುಗಳೇ ಇವೆ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನವೀನತೆಯೇನಿದೆ ? ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭವದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಆತ್ಮನ ವಿಸ್ತಾರವಿದ್ದು ಅವನು ಈ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಲಶವಿದ್ದು ಅದರೊಳಗೆ ನೀರಿನ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವು ಕಲಶದ ಆಕಾರದಿಂದಿದ್ದರು ಕೂಡ ನೀರಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ತನ್ನ ಆಕಾರದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆತ್ಮನು ಈ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಒಳಗೆ ಇದ್ದರು ಕೂಡ ತಾನು ತನ್ನ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಿಯಾದ ತನ್ನ ಆಕಾರದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಸತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ.

ಆತ್ಮನದು ಒಂದು ಸತ್ತಾ ಇದ್ದು ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಿರುವಂಥ ವಸ್ತುವಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ ಸತ್ವದಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಮ, ರಾಗ ಅಥವಾ ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುತ್ರರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ವಿರಾಜಮಾನನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ಮಾತಂತೂ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಅನಂತ ಶಾಂತರಸದಿಂದ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣ ಆನಂದ ರಸದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗು. ನೀನು ನಿನ್ನ ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು, ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಭವದ ಅಭಾವವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿ, ಆನಂದಮೂರ್ತಿ, ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಪ್ರಭುವಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಸ್ವ-ಸಮ್ಮುಖನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ! ಇಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಅಥವಾ ರಾಗವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಏಕಾಗ್ರತೆ ಇವು ಮೂರೂ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆತನ ಸಮಸ್ತಗುಣಗಳ ಅಂಕುರವು ಉದ್ಭವಿಸುವುದು. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಲೋಕಾಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ. ಲೋಕಾಲೋಕವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವವಿದೆ.

ಆತ್ಮನು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದದ ರಸಕಂದನಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ಅನುಭವವು ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಯ್ಯಾ ಸೋದರನೇ ! ನೀನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಇದೊಂದೇ ಇದೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಿಂದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಇದ್ದು ಅವೆಲ್ಲವು ವಿರೋಧಿಗಳೇ ಇವೆ. ಇಂಥ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನದು ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗುವುದು ? ಅವುಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನಾದರೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ? ನೀನು ಅನಂತ ಆನಂದದ ಪಿಂಡನಿದ್ದು ಆ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಕು ಎಂದರೆ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ಈ ಆತ್ಮನು 'ಸ್ವಾನುಭೂತ್ಯಾ ಚಕಾಸತೇ' ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾನುಭವದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂಥದು ಇವನ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ, ದಯೆ-ದಾಸ-ಭಕ್ತಿಯ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂಥದು ಇವನ ಸ್ವರೂಪವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಭು ಇದ್ದು, ಇಂಥ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವಾಗುವುದು ! ಶುಭ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿದ್ದರೆ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಇವನಿಗೆ ಇದೆ. ಅಯ್ಯಾ ಯಾವುದರ ಆದರ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿದೆ ಅದನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ? ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪನಿರುವಂಥ ಆತ್ಮನು ದುಃಖಸ್ವರೂಪವಾದ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುವನು ? ಅವನಂತೂ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ರಾಗದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಾಗಲಿ ತಿಳಿದು ಬರುವಂಥವನಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯಾ ! ಆ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಭಿಕ್ಷುಕವಿವೆ, ದರಿದ್ರವಿವೆ, ನಿನಗೆ ಅವುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ ? ಎಂದರೆ ನಿನಗೆ ಅವುಗಳ ಯಾವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಗವಂತರು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಡೆ ! ಅನುಭೂತಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡುವರು. ಆದರೆ ಈ ಅನಾದಿಯ ಭಿಕ್ಷುಕನು ಯೋಚಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಹೊರಟು ಹೋಗುವವು, ನನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದೆಂದು ಇವನು ಅವುಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ತಾನು ಸ್ವಯಂ ಸ್ವಟಿಕದ ಸಮಾನ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ವಚ್ಛನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಾಗ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರದ ಕಾರಣ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಗಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ.

ಜೀವನು ಸಮ್ಯಕ್ವಿಲ್ಲದೆ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಗಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಚಲುರಾಸೀ-ಲಕ್ಷ್ಯಹಂ ಫಿರಿಲು ಕಾಲ ಅಣಾಇ ಅಣಂತು

ಪರ ಸಮ್ಯತ್ತು ಣ ಲದ್ದು ಜಿಯ ಏಹಲು ಜಾಣಿ ಣಿಭಂತು ||25||

ಚತುರಶೀತ ಲಕ್ಷಯೋನಿಯಲಿ ಕಾಲ ಅನಂತವು ಕಳೆದಿಹುದು

ಚತುರದಿ ಸಮಕಿತ ಪಡಲಿಲ್ಲ ನಿಷಂದೇಹದಿ ತಿಳಿ ಜೀವ ||25||

ಅರ್ಥ :- ಈ ಜೀವನು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಗಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಸಮ್ಯಕ್ವಿಲ್ಲದೆ ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೂ ತಿರುಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಇವನು ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿಷಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿ.

ಜೀವನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಗಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ರಾಗದ ರುಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿರೂಪವಾದ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನದ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ

ಆತ್ಮನ ಅನುಭವದ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನರಕದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರುಷದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅನಂತರ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಮಯ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಮಯ ಈ ಪ್ರಕಾರ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತ- ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಸಾಗರದವರೆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಯೋನಿಯನ್ನು ಬರಿದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನರಕದ ಹಾಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದ ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುತ್ತ ಎಂಭತ್ತನೇ ಗೈವೇಯಕದವರೆಗಿನ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಸಾಗರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತಬಾರಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಯ್ಯಾ ! ಕ್ರಿಮಿಯಾಗಿ ಅನಂತ ಭವ, ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಅನಂತ ಭವ, ಕಟುಕನಾಗಿ ಅನಂತ ಭವ ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವೆ. ಕೇವಲ ತ್ರಾಸ-ತ್ರಾಸವೇ ಆಗಿ ಹೋಗುವಂಥ ಅನಂತ ಭವಗಳನ್ನು, ಧಾರಣ ಮಾಡಿರುವೆ. ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾನುಭಾವನೇ ! ಗಾಣದ ದಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಹಿಂಡಿ ಹೋಗಿರುವೆ. ಚೇಳಿನ ಕೊಂಡಿಯ ವಿಷದಿಂದ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವೆ, ಸರ್ಪದ ದಂಶದಿಂದ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವೆ, ಈಗ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆತು ಹೋಗಿರುವೆ !

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಗೈವೇಯಕದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಹೋಗಿರುವೆ, ಅಲ್ಲೇನು ಪಾಪ ಮಾಡಿಯಂತೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚ ಮಹಾವ್ರತ ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲಲೇಶ್ಯೆಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಕೂಡ ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಅನ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ನೀನು ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ ? ಒಂದು ಅಭೇದ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೇನೇ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಗೈವೇಯಕದಂಥ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅದರಿಂದ ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕಳೆದು ಹೋದ ಅನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಓರ್ವ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವುಗಳ ಆದರ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಧರ್ಮವಾಗುವುದು, ಬಾಹ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಧರ್ಮವಾಗುವುದು, ಶುಭ ರಾಗದಿಂದ ಲಾಭವಾಗುವುದೆಂಬ ವಿಪರೀತ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪದಂತಿರುವ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಭಾವಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಅನಂತ ಬಾರಿ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋನಿಗಳ ರೂಪದ ಹಾಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿವೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ರಾಗವಿಲ್ಲದೆ, ವ್ಯವಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಅನಂತ ಭವಗಳನ್ನು ಕಳೆದರೂ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಭವಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವು ಹೇಗಾಗುವುದು ? ಮೈಯ ಚರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಲಿದು ಕ್ಷಾರಮಿಶ್ರಿತ ನೀರನ್ನೆರಚಿದರೂ ಕ್ರೋಧ ಮಾಡದಂಥ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಗೈವೇಯಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವೊಂದು ಅಲೌಕಿಕ ವಸ್ತುವಿದ್ದು ಅದು ಇಂಥ ಭಾವಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ತ್ರಿಕಾಲೀ ಧ್ರುವ ದ್ರವ್ಯದ ಅನುಭೂತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂಥ ವಸ್ತುವಿದೆ.

ಇದು ಯೋಗಸಾರವಿದೆಯಲ್ಲವೇ ! ಯೋಗಿ ಸಮ್ರಾಟ ಶ್ರೀ ಯೋಗೀಂದುದೇವರು ಜಗತ್ತಿನ ಎದುರಿಗೆ ಸತ್ಯ ಮಾತನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾನುಭಾವನೇ ! ನೀನು ಆತ್ಮ ಸ್ವಭಾವದ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ನಿರ್ಮಲ ಯೋಗವು - ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನೆಂದೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅನಂತ ಬಾರಿ ಮಾಡಿರುವೆ, ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸಂಸಾರವನ್ನೇ ಪಡೆದಿರುವೆ. ಅನಂತ ಭವದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಭಾವ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಭಾವದಿಂದ ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಂತರ್ಯಮ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ

ಆನಂದದ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದರ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಸಮ್ಯಕ್ವಜ್ಞಾನವು ದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡು. ನಿನಗೆ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಪರದ ಬೆಲೆ ಬಂದಿದೆ, ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬೆಲೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಈಗ ತಂದುಕೊಳ್ಳು !

ಏಕರೂಪನಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನೇ ನೇರವಾಗಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇವನೆಂದೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಬೆಲೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹಣದ ಬೆಲೆ, ಧೂಳದ ಬೆಲೆ, ಬಾಹ್ಯ ಸಂಯೋಗದ ಬೆಲೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲೇ ಮೋಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಹಹ ! ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಮೋಹವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿರಿ! ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿನಗೆ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಯೋನಿಗಳ ಭ್ರಮಣವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೀಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು.

'ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ'ವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಆದರೆ ಚಾರಿತ್ರವಿಲ್ಲದೆ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವಾದ ನಂತರವೇ ಚಾರಿತ್ರವಾಗುವುದು, ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವಿಲ್ಲದೆ ಚಾರಿತ್ರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯಾಕಾಂಡವು ಚಾರಿತ್ರವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕ್ರಿಯಾಕಾಂಡವನ್ನಂತೂ ಜೀವನು ಅನಂತ ಬಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಜೀವನಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕ ಮತ್ತು ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನದ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಿತ ಮಾಡುವಂಥದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕೆಡಕು ಮಾಡುವಂಥದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯದೇವರು ರತ್ನಕರಂಡ ಶ್ರಾವಣಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಆಚರಣೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನಕ್ಕೆ ಸಂದ ಮಹಿಮೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂಸೆ, ಕಳವು, ಅಸತ್ಯ, ಭೋಗವಾಸನೆ ಮೊದಲಾದ ಅಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮಿಥ್ಯಾಶ್ರದ್ಧೆಯು ಎಷ್ಟು ಕೆಡಕು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟು ಇವು ಕೆಡಕು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ದಯೆ, ದಾನ, ವ್ರತ, ಭಕ್ತಿ, ಪೂಜೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಗುರುಗಳ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪಂಚಮಹಾವ್ರತ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಜೀವನು ಅನಂತ ಬಾರಿ ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇವಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಕಳೆದ ಅನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ಆಶ್ರಯಮಾಡಿ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವನ್ನೆಂದೂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅಹಹ ! ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವು ಎಂಥ ವಸ್ತುವಿದೆಯೆಂಬುದರ ಅರಿವೇ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ನಿರಾವಲಂಬಿ - ನಿರಪೇಕ್ಷ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಾಪೇಕ್ಷವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದೇ ಮಿಥ್ಯೆಯಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರವಿದ್ದರೂ ಇದರಿಂದ ಏನಾಯಿತು ? ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರಾಗ, ನಿಮಿತ್ತ, ಗುರು, ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಧಾರದ ಯಾವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ನಿರಾವಲಂಬಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ವಿರಾಜಮಾನನಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಂಥ ಅನುಪಮ ಪರಿಣಾಮವು ಮೂರು ಕಾಲ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಭಗವಾನ ಜ್ಞಾನೀಕ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಗದ ಅಂಶವನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಒಂದಿಷ್ಟು ನಿದಾನವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಬಹುದು, ರಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬ ಯಾವ ಮಿಥ್ಯಾಶ್ರದ್ಧೆಯಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅನಿಷ್ಟ ಮಾಡುವಂಥದು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಮನನವೇ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಿದೆ, ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಪ್ರಭು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ವಿರಾಜಮಾನನಿದ್ದು ಆತನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಶುದ್ಧಪವಿತ್ರ ಆತ್ಮನು ಆಂತಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದು

ಅವನು ಶರೀರ-ವಾಣಿ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನನೂ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಭುವೂ, ಸಿದ್ಧಸಮಾನ ಶುದ್ಧನೂ ಆದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಏಕಾಗ್ರರೂಪದ ಮನನವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗವಿದೆ, ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಮನನವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸುದ್ಧ ಸಚ್ಚೇಯಣು ಬುದ್ಧ ಜಿಣು ಕೇವಲ-ಣಾಣ-ಸಹಾಲು

ಸೋ ಅಪ್ಪಾ ಅಣುದಿಣು ಮುಣಹು ಜಇ ಚಾಹಹು ಸಿವ-ಲಾಹು ||26||

ಶಿವಸುಖವನು ನೀ ಬಯಸುತೀರೆ ಶುದ್ಧ ಸಚ್ಚೇತನ ಬುದ್ಧ ಜಿನ

ಕೇವಲಜ್ಞಾನಸ್ವಭಾವಿ ನಿಜ ಆತ್ಮನನುದಿನ ನೀ ತಿಳಿಯು ||26||

ಅರ್ಥ :- ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಶುದ್ಧ ವೀತರಾಗ, ಕರ್ಮಮಲರಹಿತ, ಚೇತನಾ ಗುಣಯುಕ್ತ, ಸ್ವಯಂ ಬುದ್ಧ ವಿಕಾರವಿಜಯಿ, ಕರ್ಮಶತ್ರುವನ್ನು ಜಯಿಸುವಂಥ ಮತ್ತು ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ನಿಜಾತ್ಮನ ಮನನ-ಚಿಂತನವನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡು.

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಪರಮಾನಂದ ರೂಪದ ಮೋಕ್ಷ ದಶೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಗಲಿರುಳೂ ಈ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಮನನ ಮಾಡು. ಅಹಹ ! ಈ ಗಾಢೆಯು ಆತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಿದೆ. ಆತ್ಮನ ಪರಮಾನಂದದ ದಶೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ದಶೆಯ ಹೆಸರೇ ಮೋಕ್ಷವಿದೆ. ಇಂಥ ಮೋಕ್ಷದ ದಶೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಲಾನಂದಮಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಯ್ಯಾ ಪ್ರಭು ! ನೀನು ನಿತ್ಯ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನನಾಗು !

ಎಲೈ ಆತ್ಮನೇ ! ನೀನು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಶುದ್ಧನಿರುವೆ, ಬುದ್ಧನಿರುವೆ, ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ಮಲದಿಂದ ಹಾಗೂ ಕರ್ಮಮಲದಿಂದ ರಹಿತವಾದಂಥದು ನಿನ್ನ ವಸ್ತುವಿದ್ದು ಅದರ ಮನನ ಮಾಡು. ರಾಗದ, ಪುಣ್ಯದ, ವ್ಯವಹಾರದ ಮನನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ನಿನಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮ ಸ್ವಭಾವದ ಮನನ ಮಾಡು, ಇದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಎಂಭತ್ತಾ ಲ್ಲು ಲಕ್ಷ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ-ಮರಣ ಮಾಡುತ್ತ ನಿನ್ನದು ಅನಂತ ಕಾಲವು ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಯ ಲಾಭವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕ ಮತ್ತು ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ - ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಅಂಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವರ ದಿವ್ಯ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಮೂರ್ತಿ, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನಾಥ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಭು, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮದೇವನು ಅನಂತ ಪವಿತ್ರಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ತತ್ತ್ವನಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅವನ ಮನನ ಮಾಡು ಎಂದರೆ ನಿನಗೆ ಅವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಅನುಕೂಲ ನಿಮಿತ್ತಗಳಿದ್ದರೆ ಒಳಿತು, ಇಂಥ ಶುಭ ಭಾವಗಳಿದ್ದರೆ ಒಳಿತು, ಹೀಗೆ ಕಷ್ಟಾಯದ ಮಂದತೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳಿದ್ದರೆ ಒಳಿತೆಂದು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮನನವಂತೂ ರಾಗದ ಮನನವಿದ್ದು ಈಗ ಇವುಗಳ ಮನನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ಆಯ್ಯಾ ಸೋದರನೇ ! ಇಂಥ ಭಾವಗಳನ್ನಂತೂ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಪುಷ್ಟಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಾಡುವುದಿದೆಯೋ ?

ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಏನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಆ ವೀತರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಮೂರ್ತಿ,

ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ ಮೂರ್ತಿ, ನಿರಂಜನ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪ್ರಭು ಆತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದೇ - ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಉಪಾಯವಿದೆ, ಇದುವೇ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಜ್ಞಾನಚೇತನಾಮಯನಿದ್ದಾನೆ, ಆದರೆ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಕರ್ಮಚೇತನಾ ಆಗಲಿ ಮತ್ತು ಹರ್ಷ-ವಿಷಾದವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವಂಥ ಕರ್ಮಫಲ ಚೇತನಾ ಆಗಲಿ ಇವನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮವಸ್ತುವಂತೂ ಚೇತನಾಮಯವಿದೆ, ಜ್ಞಾನ ಚೇತನಾದ ಅನುಭವ ಮಾಡುವಂಥದು ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ. ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದದ ಸ್ವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮನು ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ಅಥವಾ ಹರ್ಷ-ವಿಷಾದದ ಸ್ವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಿಲ್ಲ. ಚೇತನಾಮಯವಾದ ವಸ್ತುವು ಪರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡುವಂಥದು ಮತ್ತು ಪರದಿಂದ ಏನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥದು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ರಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಭವಿಸುವಂಥದೂ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವಿಲ್ಲ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಂತೂ ಜಾಗೃತ-ಜಾಗೃತ ಸಚೇತನ ಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂಥದು ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವಿದೆ. ಅಹಹ ! ಇದಂತೂ ಪರಮಾರ್ಥ ಮಾರ್ಗದ ಮಾತು ಇದೆ. ಮಾರ್ಗವು ಒಂದೇ ಇದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವು ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. 'ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥದ ಪಥವು ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ'. ಸಂಸಾರದ ಭಾವವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವನು ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದ ಭಾವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂಥವನು ಅವನು ಆತ್ಮನೇ ಅಲ್ಲ.

ಯಾವನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಚೇತನಾವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಅವನನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚೇತನಾವನ್ನು ನೋಡುವ - ತಿಳಿಯುವ - ಅನುಭವಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂಥವನು ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಆತ್ಮನನ್ನು ನೀನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿ. ರಾಗ ಮಾಡುವಂಥವನು ಆತ್ಮನಲ್ಲ ಅವನಂತೂ ಅನಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ವ್ಯವಹಾರ ರತ್ನತ್ರಯದ ವಿಕಲ್ಪ ಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ಅವನು ಆತ್ಮನಲ್ಲ. ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪ್ರಭು ಇದ್ದು ಅವನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ, ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ, ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಅನುಭವ ಮಾಡುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ.

ಮಾತನಾಡುವಂಥವನು, ಕೇಳುವಂಥವನು, ವಿಕಲ್ಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳುವಂಥವನು ಅವನು ಆತ್ಮನಿಲ್ಲ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಬುದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ, ಬುದ್ಧದೇವನಿದ್ದಾನೆ, ಸತ್ಯ ಬುದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥ ಬುದ್ಧ ದೇವನನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು. ಇಂಥ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಮನ್ನಣೆಯುಳ್ಳವನನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ತೀರ್ಥಂಕರ ಭಗವಂತರು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಎಲೈ ಸೋದರನೇ ! ನೀನಂತೂ ಸತ್ಯಬುದ್ಧದೇವನಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ ನೀನು ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ಅನುಭವ ಪಡೆ ! ಇದುವೇ ನಿರುಪದ್ರವ ಕಲ್ಯಾಣಮೂರ್ತಿ ಮುಕ್ತದಶೆಯ ಲಾಭದ ಉಪಾಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವ ಉಪಾಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ಉಪಶಮರಸ, ಅಕಷಾಯರಸ, ವೀತರಾಗ ಶಾಂತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ತತ್ತ್ವನು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವು ಶಾಂತರಸದ ಪಿಂಡವಿದೆ. ನಾನು ಅನ್ಯರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆನು ಅಥವಾ ನಾನು ಅನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂಬುದು ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಅನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಅಧಿಕವಿದೆಯೆನ್ನುವಂತೆ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಇಲ್ಲ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಸತ್ಯದ ಅಧಿಪತಿ ಬುದ್ಧದೇವನಿದ್ದಾನೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದೆ? ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂಥ ತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪವಾದರೂ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತ್ಮನು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಸಿದ್ಧ ಭಗವಂತರು ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುವುದು !

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ನಿಜವಾದ ಜನದೇವನಿದ್ದಾನೆ, ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಿರುವ ಭಗವಂತರು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಜಾತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ವೀತರಾಗಿ ಬಿಂಬನು, ಪರಮೇಶ್ವರ ದೇವನು ಜನನಿದ್ದಾನೆ. ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿ ಹೊರಡುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಂದ್ರನು ಕೂಡ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಆ ಜನದೇವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಳುವಂಥ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸ್ವಯಂ ನಿಜವಾದ ಜನನಿರುವೆ, ವಸ್ತು ರೂಪದಿಂದ ವೀತರಾಗಿ ಬಿಂಬನಾದ ಭಗವಂತನಿರುವೆ, ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಮಾಡು. ಇಷ್ಟು ಕರ್ತವ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ! ಇಂಥ ಆತ್ಮನನ್ನು ಜನರ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡು. ನಾನು ಸ್ವಯಂ ವೀತರಾಗಿ ಬಿಂಬ ಪ್ರಭು ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನು ಅವನ ಅನುಭವ ಮಾಡು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ರಾಗ, ವಾಣಿ, ಓದುವುದು, ಕೊಡುವುದು - ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಧಿಕತೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದರೆ ಆ ಜನ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕತೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಜನ ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರ ವಿಜಯಿಯಾದ ಜನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆ, ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಅಭಾವ ಸ್ವರೂಪ ಜನನಿದ್ದಾನೆ. ಆಯ್ಯಾ ! ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡ ಮುಕ್ತನಾದಂಥ ಜನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಜನೇಂದ್ರ ಪ್ರಭುವಿನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಜ್ಞೇಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದು ಅದು ಶಿವಲಾಭದ ಹೇತುವಿದೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನದ ಅಧಿಪತಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಪೂರ್ಣ ನಿರಾವರಣ ಜ್ಞಾನದ ಪಿಂಡನಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಜ್ಞಾನವು ಪರದಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತೆ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಞಾನದ ಪಿಂಡನಿದ್ದಾನೆ. ಚೈತನ್ಯದ ಪುಂಡನಿದ್ದಾನೆ, ನಿರಾವರಣ ಕೇವಲಜ್ಞಾನದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಶರೀರವಿಲ್ಲ, ರಾಗವಿಲ್ಲ, ಅಪೂರ್ಣತೆಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಕೇವಲ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪದ ಭಗವಂತನಿದ್ದಾನೆ. ನಾಲ್ಕು ಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಕಾಸವು ಕೂಡ ನಿಜವಾಗಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಆದರೆ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಸ್ವಭಾವನೇ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ.

ಹನ್ನೊಂದು ಅಂಗ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ವಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡುವಂಥ ಗಣಧರದೇವರ ಮಹಾನತೆಯು ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು, ಅದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು ? ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ರಚನೆಯ ಮತ್ತು ರಚನೆಮಾಡುವ ವಿಕಲ್ಪಗಳಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ನಾಲ್ಕು ಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಕಟರೂಪದ ಪರ್ಯಾಯವಿದೆ, ಅದು ಕೂಡ ವಾಸ್ತವಿಕ ಆತ್ಮವಿಲ್ಲ. ಅದಂತೂ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಆತ್ಮವಿದೆ, ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆತ್ಮನು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಭಾವಿಯಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಹೀನ-ಅಧಿಕ ಅಥವಾ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿರುಳು ಎಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂಥ ಆತ್ಮನ ಮನನ - ಚಿಂತನ - ಅನುಭವ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪ್ರಭಾವನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದರೆ ಒಂದೆರಡು ಭವಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬರಲೆಂದು ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸೋದರರೇ ! ಒಂದೆರಡು ಭವಗಳಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇಂಥ ಭಾವದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅನಂತ ಭವಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾವನು ಒಂದೇ ಭವದ ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ನಿಗೋದದ ಭವಗಳು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಯಾರು ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,

ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪಗಳೇ ಇಲ್ಲ, ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಅನಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಆತ್ಮನಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಿವೆ. ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ಲಾಭವಿದೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವವನು ಅವನು ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ ಅನುಭವ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದುವೇ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಿದೆ, ಇದುವೇ ಮೋಕ್ಷ ಲಾಭದ ಹೇತುವಿದೆ. ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲವು ಜೊಳ್ಳು ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಶುದ್ಧ, ಸಚೇತನ, ಬುದ್ಧ, ಜಿನ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿರಂತರ ಧಾರಾಪ್ರವಾಹ ರೂಪದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮೋಕ್ಷದ ಹೇತುವಿದೆ.

ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಗಾಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವರು. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಸ್ವಭಾವದ ಪಿಂಡನಾದ ಪ್ರಭು ಇದ್ದು ಅವನ ಭಾವನೆ ಎಂದರೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವುದು. ಇದಂತೂ ಭಾವನಾ ಪ್ರಧಾನ ಗ್ರಂಥವಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತಿಯ ದೋಷವು ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಂತೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಭಾವನೆಯು ಅನ್ಯಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಭ್ರಾಂತಿವಶನಾಗಬೇಡ. ಭ್ರಮೆಯ ಸ್ಥಾನವು ಭ್ರಮಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಇದೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ಓರ್ವ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ.

ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಜಾಮ ಣ ಭಾವಹು ಜೀವ ತುಹು ಣೆಮ್ಮಲ ಅಪ್ಪ-ಸಹಾಲು |

ತಾವ ಣ ಲಬ್ಬಿಇ ಸಿವ-ಗಮಣು ಜಹಿಂ ಭಾವಹು ತಹಿಂ ಜಾಲು ||27||

ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಭಾವನೆಯ ಭಾವಿಸಲಾರೆಯೋ ಅದುವರೆಗೆ

ದೊರಕದು ನಿನಗೆ ಶಿವಗಮನ ರುಚಿಸಿದ ಕಡೆ ಹೋಗೆಲೆ ಜೀವ ||27||

ಅರ್ಥ :- ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವದ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೋಗು !

ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆತ್ಮ ಸ್ವಭಾವದ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ವ್ರತ, ನಿಯಮ, ಪೂಜೆ, ಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೊಡ-ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಕಲ್ಪ-ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಿಯಾಗಲಾರನು. ನೀನು ಸಮಸ್ತ ವಿಕಲ್ಪ - ಜಾಲಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಭಗವಾನ ಪೂರ್ಣಾನಂದ ಅಭೇದ ಸ್ವರೂಪದ ಅನುಭವ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ಣಾನಂದದ ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನ ಗಮನವು - ಪರಿಣಮನವು ಆಗಲಾರದು.

'ನಾವು ಪ್ರಭಾವನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗುವುದೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಜೀವರುಗಳು ಪ್ರಭಾವನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಇಡೀ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರದ ಭಾವನೆ ಎಂದರೆ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.

ಆಹಹ ! ಮಾರ್ಗವು ಹೀಗೆ ಇದೆ. ದಿವ್ಯದ್ವನಿಯು ಅದು ಜೈನ ಶಾಸನವಲ್ಲ, ವಿಕಲ್ಪಗಳುಂಟಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಪಂಚ ಮಹಾವ್ರತದ ಪರಿಣಾಮಗಳುಂಟಾಗುವುದು ಇಲ್ಲವೆ. ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುವುದು ಇವು ಯಾವವೂ ಜೈನ ಶಾಸನವಲ್ಲ. ಸ್ಥಿರ ಶಾಂತರಸದ ಬಿಂಬವೆನಿಸಿದ ಆತ್ಮ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಗೆ

ಅವಕಾಶವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಮತ್ತು ಇಂಥ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವು ಶಿವಪಥದ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿ ಅನುಭವದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಸ್ಥಿರತೆಯೊಂದೇ ಶಿವಪಥದ ಮಾರ್ಗವಿದೆ ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಿದೆ.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ವಿಕಲ್ಪದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶಿವಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷದ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡು. ಅನ್ಯ ವಿಕಲ್ಪಗಳಂತೂ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಹೇಳುವುದು ? ನಿನಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಮೋಕ್ಷದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ಸ್ವಭಾವದ ಕಡೆಗೆ ಉನ್ನುಖನಾಗು. ಪ್ರಪಂಚದ ಸಮಸ್ತ ವಿಕಲ್ಪ ಜಾಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ರೂಪದಿಂದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡು. ಇದೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಉಪಾಯವಿದೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನೆಂದರೆ ಸ್ವಯಂ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ಪೂಜ್ಯನಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಗಾಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ತ್ರಿಲೋಕಪೂಜ್ಯ ಜನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಚೋ ತತ್ರಲೋಯಹ ರ್ಘೋಉ ಜಿಣು ಸೋ ಅಪ್ಪಾ ಣಿರು ವುತ್ತು
ಣಿಚ್ಛಯ-ಣಇ ಏಮಇ ಭಣಿಉ ಏಹಉ ಜಾಣಿ ಣಿಭಂತು ||28||

ತ್ರಿಲೋಕದ ಧ್ಯೇಯನು ಆಗಿರುವ ಆ ಜನದೇವನೆ ಆತ್ಮನಿಹ

ತಿಳಿ ನಿಶ್ಚಯನಯದ ಕಥನವನು ಇದರಲಿ ಸಂಶಯ ಪಡಬೇಡ ||28||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಜನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ಈ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಸಂದೇಹ ರಹಿತನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು.

ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನು ಜನೇಂದ್ರನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತ ಜನರಿಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯಾರಾದರೂ ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅವನು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನ-ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತಿ-ಪೂಜೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ವಿಕಲ್ಪವು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬರಲಿ, ಆದರೆ ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಪೂಜ್ಯರಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಪೂಜ್ಯರಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯ ತೆಗೆದು ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಭಗವಂತರ ಪ್ರತಿಮೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಿಧತ್ತ ಮತ್ತು ನಿಕಾಚಿತ ಕರ್ಮಗಳು ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತವೆಯೆಲ್ಲವೇ ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು ಆದರೆ ಸೋದರನೇ ! ಲೋಕದ ಪೂಜ್ಯ ಪ್ರಭುವು ತನ್ನ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಿಧತ್ತ ಮತ್ತು ನಿಕಾಚಿತ ಕರ್ಮಗಳು ಮುರಿದು ತುಂಡು-ತುಂಡಾಗಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ, ಅಂಥವನು ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಅರಹಂತರ ಪ್ರತಿಮೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರದ ಕಥನದಲ್ಲಿಬರುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಯಾವಾಗ ತನ್ನ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಬಾಹ್ಯದೊಳಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರು ಇರುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರು, ಭಕ್ತ ಜನರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಜಿನಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿಜಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ತೀರ್ಥಂಕರ ಭಗವಂತರು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಪೂಜ್ಯರಿದ್ದಾರೆ.

ಕೇವಲ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿ, ಜ್ಞಾನಭವನ, ಆನಂದಕಂದನಾದ ಧ್ರುವ ಆತ್ಮನನ್ನು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ದೇಹದ ಕ್ರಿಯೆಯಂತೂ ಜಡವಿದೆ. ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪದ ಭಾವಗಳು ಆಸ್ವವಿವೆ. ವರ್ತಮಾನ ಪರ್ಯಾಯದ ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆಯು ಅದು ವ್ಯವಹಾರ ಆತ್ಮವಿದೆ. ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯುವಂಥ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವಂಥ ವಾಣಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಪ್ರಭು ! ನೀನು ಸ್ವಯಂ ಪೂಜ್ಯನಿರುವೆ. ಭಗವಾನ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆ ಇವು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಪೂಜ್ಯವಿವೆ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದಮಾರ್ಗವು ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಪೂಜ್ಯವಿದೆ. ಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ ಪಿಂಡನಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸನ್ಮುಖವಾಗುವಂತಿದೆ, ಇಂಥ ಪ್ರಭುವಾದ ಸ್ವಯಂ ಆತ್ಮನೇ ಪೂಜ್ಯನಿದ್ದಾನೆ.

ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಇದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಪಡಬೇಡ. ಇಷ್ಟು ಮಹಾನ ತತ್ವನು ನೀನಿರುವೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಂತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನೇ ಪೂಜ್ಯನಿದ್ದಾನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೂರು ಇಂದ್ರರುಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಹಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ, ವ್ಯವಹಾರವು ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಪೂಜ್ಯವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಭ್ರಾಂತಿಯಿದೆ. ಭಗವಂತರಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡುವ, ಅವರ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ, ಅವರ ಪೂಜೆ-ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಶುಭರಾಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯವಿವೆ. ಆದರೆ ಪೂಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಂತೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಶುಭ ಭಾವಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯ, ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಆದರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅವು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆದರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಪ್ರಭು ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಪೂಜ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗೆ ಮನ್ನಿಸದೆ ಹೋದರೆ ನಿಯಮದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವರು.

ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಭು ಸ್ವಯಂ ತಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರರು ಕೂಡ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ ! ಅಹುದು, ಸೋದರನೇ ! ವ್ಯವಹಾರದ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಬರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪರಪದಾರ್ಥದ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರೇನು ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮರಲ್ಲ, ಮತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರಲ್ಲ. ಸೋದರನೇ ! ಇಂಥ ವಿಕಲ್ಪಗಳಂತೂ ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿವೆ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಇಂಥ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಬಂದಲ್ಲದೆ ಇರಲಾರವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಬಂಧ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಬಂಧರೂಪದಿಂದ ಪರಿಣಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಂಥ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾವಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆಯೆಂಬುದಂತೂ ನಿಜ, ಆದರೆ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮನ್ನಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇ ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಪೂಜ್ಯವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವನು ಕೂಡ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಯಾರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾರಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ನಾನೇ ತ್ರಿಲೋಕ ಪೂಜ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮ ಜನೇಂದ್ರ ದೇವನಿದ್ದೇನೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿರಹಿತನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಮಹಾನುಭಾವನೇ ! ದಯವಿಟ್ಟು ನಾನೇನು ಇಂಥ ಪರಮಾತ್ಮನಿಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಡ, ರಾಯರೇ ! ವಸ್ತು ಸ್ವರೂಪವೇ ಹೀಗಿದೆ. ಇಂಥ ಶುದ್ಧ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯರಿರುವ ಪುರುಷರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯನಿದ್ದಾನೆ. ಗಣಧರ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜ್ಯ ಸಂತರಿಗೆ ಕೂಡ ಪೂಜ್ಯನು ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾದಂಥ ಯಾವ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರುಗಳಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೂಡ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನು ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಜತೆಯಲ್ಲೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ತುಲನೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದಂಥ, ಆದರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದಂಥ ಅದ್ವೈತ ತತ್ವವು ತನ್ನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೇ ಪೂಜನೀಯನಿದ್ದಾನೆ, ಆದರಣೀಯನಿದ್ದಾನೆ. ವಂದನೀಯನಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಆತ್ಮನ ಬಹುಮಾನ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೇ ವ್ರತ, ನಿಯಮ, ತಪ, ಪೂಜೆ, ಭಕ್ತಿ, ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅವು ಯಾವವೂ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಧರ್ಮದ ಹೇತುಗಳಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲ ಸಮ್ಯೇದ ಶಿಖರಜಿಯ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭವಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಬಾರಿ ಸಮ್ಯೇದಶಿಖರಜಿಯ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರೂ, ವಂದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಒಂದೂ ಭವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯಾ ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮೂರು ಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಅರಹಂತ ಪರಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಬಾರಿ ವಂದನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಒಂದೂ ಭವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಪರದ್ರವ್ಯದ್ದು ಆ ಪರದ್ರವ್ಯದ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಂತೂ ರಾಗವೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ನೋಡು !

ಯಾರಿಗೆ ಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರು ಶುಭ ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಭವಿದೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾರು ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಭವಿದೆಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾರು ಇತರರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಯ್ಯಾ ! ತಾವು ಸ್ವಯಂ ಅಖಂಡಾನಂದದ ಪ್ರಭು ಭಗವಂತರಿದ್ದು ಅವನ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೇ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿದ್ದರೂ ಅವೇನು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಲ್ಲ.

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯ ವ್ರತ ಮೊದಲಾದವು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ವಯ-ತಪ-ಸಂಜಮ-ಮೂಲಗುಣ ಮೂಢಹ ಮೋಕ್ಷ ಣ ವುತ್ತು
ಜಾವ ಣ ಜಾಣಿ ಇಕ್ಕ ಪರು ಸುದ್ಧಲು ಭಾಲು ಪವಿತ್ತು ||29||

ಪರಮಪವಿತ್ರ ಶುದ್ಧ ಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡದವರೆಗಂತು

ಮರುಳನ ವ್ರತ ತಪ ಸಂಯಮವು ಮುಕ್ತಿಯ ಕಾರಣ ಆಗವು ಎಂದು ||29||

ಅರ್ಥ :- ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ಪರಮ ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ಅಜ್ಞಾನಿ ಜೀವನ ಮುಖಾಂತರ ಮಾಡಲಾದ ವ್ರತ, ತಪ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಮೂಲಗುಣಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮೋಕ್ಷದ ಉಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಶರೀರ - ಮನಸ್ಸು - ವಾಣಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನ ಆಶುದ್ಧ ವಿಕಾರಿ ಭಾವದಿಂದ ರಹಿತ, ಪರಮ ಶುದ್ಧ ಪರಮ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮಸ್ವಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದರೆ ಅಂತರ್ಮುಖನಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಚಿದ್ವಸ್ತು ಪವಿತ್ರ ಆನಂದಕಂದ ಅನಾಕುಲ ಶಾಂತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದ ಆತ್ಮನ ಶ್ರದ್ಧೆ - ಜ್ಞಾನ - ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಅಪರಿಚಿತ - ಅಜ್ಞಾನಿ - ಮೂಢ ಜೀವನ ವ್ರತ - ತಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವು ನಿರರ್ಥಕವಿವೆ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಿರುವ ತನ್ನ ಚೈತನ್ಯರತ್ನದ ಅನುಭವದಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿ ಅನಶನ, ಅವಮೌದರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ, ವಿನಯ, ಭಕ್ತಿ, ಪೂಜೆ, ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲವು ಅವನ ಧರ್ಮ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವು ಶುಭ ಭಾವಗಳಿದ್ದು ಅವು ಬಂಧದ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರದ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ನಿಜಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧತೆಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡದೆ ನಿಜ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಅಪರಿಚಿತವಿರುವ ಮೂಢ ಜೀವರುಗಳು ದೇವ - ಶಾಸ್ತ್ರ - ಗುರುಗಳ ವಿನಯ - ಭಕ್ತಿ - ಪೂಜೆ - ನಾಮಸ್ಮರಣೆ, ಸೇವೆ, ವೈಯಾವ್ಯತ್ತ ಮಾಡಲಾದುವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಶುಭರಾಗರೂಪದ ಪುಣ್ಯವಿದೆಯೇ ವಿನಹ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಸತ್-ಸತ್-ಸತ್ ಶಾಶ್ವತ ಜ್ಞಾನಾನಂದದ ಗಣಿಯಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಹನ್ನೊಂದು ಅಂಗ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತು ಪೂರ್ವಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರೂ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಪುಣ್ಯ - ರಾಗಗಳಿವೆ, ಇವು ಧರ್ಮವಲ್ಲ, ಸಂವರ - ನಿರ್ಜರೆಗಳಲ್ಲ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಚೈತನ್ಯರತ್ನನಿದ್ದುದರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಭು ! ಈ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು ವಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಧೂಳು - ಮಣ್ಣು - ಜಡವಿವೆ. ಹಿಂಸೆ, ಕಳವು, ಅಸತ್ಯ, ವಿಷಯಭೋಗದ ವಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲವು ಪಾಪವಿವೆ, ದಯೆ, ದಾನ, ವ್ರತ, ಭಕ್ತಿ, ತಪಸ್ಸು, ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ವಿನಯದ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯವಿವೆ, ಇವೇನು ಆತ್ಮವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯ - ಪಾಪದ ರಾಗದಿಂದ ರಹಿತನಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ಧ್ರುವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಆನಂದಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ತ್ರಿಕಾಲ ಅಬಂಧ ಸ್ವರೂಪನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿವೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಶಾಶ್ವತ ಧ್ರುವನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಗುಣಗಳು ಕೂಡ ಶಾಶ್ವತ ಧ್ರುವವಿವೆ. ಈತನ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾತಾ-ದೃಷ್ಟಾ-ಆನಂದ ಮತ್ತು ವೀತರಾಗತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಭಗವಂತನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಆಂತರ್ಯದ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಸನ್ಮುಖದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೂಢ ಜೀವರುಗಳು ಸ್ವಭಾವದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ವ್ರತ, ತಪ ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿವೆ, ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ; ಅವು ಆತ್ಮನ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲ.

ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವಾನ, ಅರಹಂತ, ಸಿದ್ಧ ಮೊದಲಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವು ರಾಗವಿದ್ದು ವಿಕಲ್ಪಗಳಿವೆ. ಸೋದರನೇ ! ಆ ಶುಭರಾಗವು ಕೂಡ ಪರಲಕ್ಷಿಯಾದ ವೃತ್ತಿಯಿದೆ. ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪವು ಶುದ್ಧವಿದೆಯೆಂಬುದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ಭಾವಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸಂವರ-ನಿರ್ಜರೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿವೆ. ರಾಗದ ದಿಶೆಯು ಪರದಕಡೆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವದ ದಿಶೆಯು ಅಂತರ್ಮುಖದ ಸ್ವದ ಕಡೆಗಿದೆ, ಪರಸನ್ಮುಖತೆಯ ಭಾವಗಳು ಸ್ವಸನ್ಮುಖತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದು ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಶುದ್ಧ ಚಿದಾನಂದದ ಮೂರ್ತಿ, ಶಾಶ್ವತ ಆನಂದದ ಮೂರ್ತಿಯಿದ್ದು ಅವನಲ್ಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದವು ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ, ಇಂಥ ಆನಂದದ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ವ್ರತ, ನಿಯಮಾದಿಗಳೆಲ್ಲವು ಆತ್ಮನ ಅಂತರ್ಮುಖತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ರಾಗದ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವು ಸಂಸಾರ ಮಾರ್ಗದ ಪೋಷಕವಿವೆ. ಇವು ಸ್ವಸನ್ಮುಖತೆಯಿಂದ ವಿಮುಖವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳಿವೆ. ಆ ವಿಮುಖ ವೃತ್ತಿಯ ಭಾವದಿಂದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಂಸಾರವೇ ಇದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಸಾಧುವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಮೂಲಗುಣಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೂ, ಒಂದು ಬಾರಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ, ನಗ್ನನಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾನ್ಯಕ ಷಡಾವಶ್ಯಕಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವು ಪುಣ್ಯ ಭಾವಗಳಿದ್ದು ಸಂಸಾರವರ್ಧಕವಿವೆ. ಪ್ರಭು ! ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೆಲ್ಲಿ ಮೂಲಧನದ ಕೊರತೆಯಿದೆ ! ನೀನೇ ಸರ್ವಜ್ಞ, ಪರಮೇಶ್ವರ, ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ರೂಪದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಿಸುವೆ. ನೀನೇ ಅನಂತ ಆನಂದದ ಆಗರನಾದಂಥ ಅರಹಂತ - ಸಿದ್ಧದಶೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುವೆ ಈ ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಮಲ ದಶೆಗಳ ಗಣಿಯಾದ ನೀನು ಆತ್ಮನಿರುವೆ. ಈ ದಶೆಗಳೇನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ ಚಿದ್ ಆನಂದ ಚಿದ್ ಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ತಿಗಳ ರಸಕಂದನಿದ್ದಾನೆಂದು ನಂಬಿ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ತತ್ತ್ವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದದ ಶಾಂತಿಯ ಸಾಗರವೇ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ತಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವಿ ತಗಲುವುದರಿಂದ ಚಿನ್ನವು ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಆತೀಂದ್ರಿಯ ಆನಂದವು ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದಗಳು ಆತ್ಮನ ಜಾತಿಯ ಭಾವಗಳಿವೆ. ತನ್ನ ಜಾತಿಯ ಭಾವಗಳ ಉಬ್ಬರ ಬರುವುದು ಅದು ತಪಸ್ಸು ಇದೆ ; ಇದನ್ನೇ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆತ್ಮನ ಜಾತಿಯ ಭಾವಗಳಿಂದ ವಿಮುಖವಾದ-ವಿಪರೀತವಾದ ಭಾವಗಳೆಲ್ಲವು ಸಂಸಾರದ ಖಾತೆಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ; ಬಂಧದ ಖಾತೆಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ನಿಜಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾಪ್ರಭು, ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಒಂದು ಸೇಕಂದದ ಅನಂತದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುರೀತಿಯಿಂದ ಅರೂಪಿ ಆನಂದಘನ ಚೈತನ್ಯ ತತ್ವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ವೀತರಾಗತೆಯ ಅನಂತರತ್ನಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಂಥ ಚೈತನ್ಯ ರತ್ನದ ಬೆಲೆ, ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ, ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಯಾವ ವ್ರತ - ತಪಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವೆಲ್ಲವು ಸಂಸಾರದ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ವೀತರಾಗ ಪರಮೇಶ್ವರ ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವ ಅವರ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ-ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ವೀತರಾಗತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಆಗ ಭಗವಂತರ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯದ್ವನಿಯು ಹೊರಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನೇ ವನವಾಸಿಯಾದ - ಕಾನನವಾಸಿಯಾದ ಸಂತರುಗಳು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ದಿಗಂಬರ ಮುನಿಯಾದ ಶ್ರೀಯೋಗೀಂದ್ರದೇವರು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೂಡ ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪರಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವನು ಅದೆಷ್ಟೋ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬಂಧನವಿವೆ, ಧರ್ಮದ ಸಲುವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಿವೆ, ಅಂಕವಿಲ್ಲದ ಶೂನ್ಯವಿವೆ ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅರಣ್ಯರೋದನದ ಸಮಾನವಿವೆ. ವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರವು ಧರ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ವ್ರತ-ತಪ-ಸಂಯಮ-ಇಂದ್ರಿಯದಮನ, ಮೂಲಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಶುದ್ಧ ಚಿದಾನಂದ ಆತ್ಮನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವೆಲ್ಲವು ವ್ಯರ್ಥವಿವೆ.

ಈಗ ವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಚೋ ಣೆಮ್ಬಲ ಅಪ್ಪಾ ಮುಣ್ಣಿ ವಯ-ಸಂಜಮ-ಸಂಜುತ್ತು

ತೋ ಲಹು ಪಾವಣ ಸಿದ್ಧಿ-ಸುಹಂ ಇಲು ಬೆಣಣಾಹಹ ವುತ್ತು ||30||

ವ್ರತ ಸಂಯಮ ಸಂಯುಕ್ತ ನಿಜ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ತಿಳಿವವನು

ಆತುರ ಪಡೆವನು ಸಿದ್ಧಿಸುಖ ಎಂಬುದು ಜಿನದೇವರ ವಚನ ||30||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ವ್ರತ, ಸಂಯಮ ಸಹಿತ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಸಿದ್ಧ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಶ್ರೀ ಜಿನದೇವರ ಕಥನವಿದೆ.

ಯಾವನೋ ಓರ್ವ ಆತ್ಮನು ನಿರ್ಮಲ ಆನಂದಕಂದ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನಘನನಾದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ, ನಿರ್ಮಲ ಶುದ್ಧ ಚಿದ್ಧನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಎಂದರೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪತೆಯ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಎಂದರೆ ರಾಗದ ಮಲಿನತೆಯ ವಿಪರೀತದಶೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಮಲಾನಂದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ನಿರ್ಮಲ ಅನುಭವದಿಂದ

ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ ಆತನ ವ್ರತ, ಸಂಯಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ನಿಮಿತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನವಿಲ್ಲದೆ ವ್ರತಾದಿಗಳಿದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಕೂಡ ನಿಮಿತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ರತ, ಸಂಯಮ, ಇಂದ್ರಿಯದಮನ ಆತ್ಮ ದಮನಗಳು ಆತ್ಮಾನುಭವ ಸಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪರಮಾತ್ಮರ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಎಂದರೆ ವ್ರತ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಿಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧ ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಆತ್ಮನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲ ಬೆಲೆ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಿರುವ ಚೈತನ್ಯರತ್ನದ ಬೆಲೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದಯೆ - ದಾನದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬೆಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅವುಗಳ ಮಹಿಮೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವೀತರಾಗ ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪರಮಾತ್ಮರು ಅನಂತ ಆನಂದವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಎಲ್ಲ ನಿರ್ದೋಷ ದಶೆಗಳು ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಒಳಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿವೆ, ಇಂಥ ನಿರ್ಮಲ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಿದ್ದು ಇವನಿಗೆ ಅವನ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಆತ್ಮನ ಅಂತರದೃಷ್ಟಿ ಅನುಭವ, ಆಚರಣೆಯಿದ್ದರೆ ಅದು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ. ಸ್ವರೂಪದ ಶುದ್ಧ ಉಪಾದಾನದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಚರಣದ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಶುದ್ಧತೆಯು ಇರುವಾಗ ಆ ಭೂಮಿಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವ್ಯವಹಾರ-ರಾಗದ ಮಂದತೆಯಿರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ನಿಮಿತ್ತರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲೂ ಆತ್ಮಾನುಭವವಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಿರತೆಯಿರುವಲ್ಲಿ ವ್ರತ-ನಿಯಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳಿರುತ್ತವೆ ಅವಂತೂ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಆತ್ಮನು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆರೂಢನಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಿರತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉಗ್ರ ಆಚರಣೆಯರೂಪದ ಸಾಧುತನವು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವರ ಕಥನವಿದೆ. ಜಿನೇಂದ್ರದೇವ ವೀತರಾಗ ಪರಮೇಶ್ವರ ತ್ರಿಲೋಕನಾಥರು ನೂರು ಇಂದ್ರರುಗಳಿಂದ ಪೂಜ್ಯನೀಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮವಸರಣದ ನಾಯಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಾಧು ರೂಪದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಂದ್ರರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಮಹಾಮಹಿಮಾವಂತರಾದ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಮುಖದಿಂದ ಈ ವಾಣಿಯು ಹೊರಬಂದಿದೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಅನಂತ ಚೈತನ್ಯಾನಂದದ ರಸದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಪ್ರಭು ಇದ್ದು ಅವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಉಗ್ರತೆಯ ಚಾರಿತ್ರದಶೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಿಮಿತ್ತರೂಪದಿಂದ ವ್ರತ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳಿದ್ದರೆ ಇವು ನಮಗೆ ರಾಗದ ಅಭಾವ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಪೂರ್ಣ ಆನಂದದ ಸುಖವನ್ನು ಮುಕ್ತಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಶ್ರೀ ಜಿನನಾಥರು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರವು ವ್ಯರ್ಥವಿದೆ - ನಿಷ್ಕಲವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ವಯ-ತವ-ಸಂಜಮು-ಸೀಲು ಜಿಯ ಏ ಸವ್ವೇ ಅಕಯತ್ತು

ಜಾವ ಣ ಜಾಣಇ ಇಕ್ಕ ಪರು ಸುದ್ದಲು ಭಾಲು ಪವಿತ್ತು ||31||

ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಶುದ್ಧ ಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡದವರೆಗಂತು

ಪರಿಪರಿ ವ್ರತ ತಪ ಶೀಲಗಳು ನಿಷ್ಕಲವಿವೆ ಸಂಯಮ ಸಹಿತ ||31||

ಅರ್ಥ :- ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶುದ್ಧವೀತರಾಗ ಭಾವದ ಅನುಭವ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವ್ರತ, ತಪ, ಸಂಯಮ, ಶೀಲ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಿದೆ, ಇವು ಮೋಕ್ಷದ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯ ಬಂಧವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ವೃದ್ಧಿಸುವಂಥವಿವೆ.

ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಓರ್ವ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧ ಧ್ರುವ, ಆನಂದ, ವೀತರಾಗಿ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಶುದ್ಧೋಪಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವ್ರತ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲವು ನಿರರ್ಥಕವಿದೆ. ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ, ವೈಯಾಪ್ಯತ್ಯ ಮಾಡಲಿ, ದೇವ-ಗುರುಗಳ ವಿನಯ ಮಾಡಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡಲಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವು ಕಷಾಯದ ಮಂದತೆಯಿದ್ದು ಇವುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಚಾರಿತ್ರವೆಲ್ಲವು ವ್ಯರ್ಥವಿದೆ.

ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಶುದ್ಧ ಭಾವದ ಭಂಡಾರದ ಬೀಗವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶುಭ ಭಾವ ಮತ್ತು ಶುಭರಾಗದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಶುಭೋಪಯೋಗವೆಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನು ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿರುವುದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿ ಅಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳೇ ಇವೆ. ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ-ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನವಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುವ ಪಥದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಶುಭಾಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಸಹಿತ ಶುದ್ಧೋಪಯೋಗ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವುದು ಅದು ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ. ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಅಶುಭದ ನಿವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶುಭದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರುವುದು ಅದು ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರವು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರವು ಸಂವರ-ನಿರ್ಜರೆಗೆ ಕಾರಣವಿದೆ.

ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಅನಂತ ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಬಾರಿ ಕ್ರಿಯಾಕಾಂಡವನ್ನು ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವು - ಲಾಭವು ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಆತ್ಮನ ಆ ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವದ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮನ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಜವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ; ಮತ್ತು ಪಂಚಮಹಾವ್ರತ, ದಯೆ-ದಾನಾದಿಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರದ್ರವ್ಯ ಸ್ವಭಾವರೂಪದ ಪರಿಣಮನವಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ದುರ್ಗತಿರೂಪವಿವೆ, ಬಂಧನವಿವೆ. ಸ್ವದ್ರವ್ಯ ಸ್ವಭಾವರೂಪದ ಪರಿಣಮನವು ಅದು ಸುಗತಿಯಿದೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಂತೂ ಒಂದೇ ಇದೆ. 'ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮಾರ್ಥದ ಪಥವು ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಸ್ವಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗವು ಒಂದೇ ಇದೆ. ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವು ಒಂದೇ ಇದೆ, ಪರಾತ್ರಿತ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ'ವೆಂದು ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರ ವಚನವಿದೆ.

ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ಇವೆರಡೂ ಸಂಸಾರವಿವೇಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಪುಣ್ಯಂ ಪಾವನ ಸಗ್ಗ ಜಿಲು ಪಾವನ ಣರಯ-ಣಿವಾಸು

ವೇ ಛಂಡಿವಿ ಅಪ್ಪಾ ಮುಣಿಇ ತೋ ಲಬ್ಧಿಇ ಸಿವವಾಸು ||32||

ಜೀವ ಪುಣ್ಯದಿ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದರೆ ಪಡೆವನು ಪಾಪದಿ ನರಕವನು

ಜೀವ ಎರಡನು ತೆಜಿಸಿ ಆತ್ಮನ ತಿಳಿದರೆ ಪಡೆವನು ಶಿವವಾಸ ||32||

ಅರ್ಥ :- ಈ ಜೀವನು ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದರೆ ಪಾಪದಿಂದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಮನನ ಮಾಡಿದರೆ ಶಿವನಿಲಯದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವನು.

ಜೀವನು ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಎಂದರೆ ದಯೆ, ದಾನ, ಶೀಲ, ಸಂಯಮ ಮೊದಲಾದ ರೂಪದ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾವಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾತಾವೇದನೀಯ, ಶುಭಾಯು, ಶುಭ ನಾಮ, ಶುಭ ಗೋತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅಹಾರದಾನ, ಔಷಧದಾನ, ಅಭಯದಾನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಾನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ ದಾನ

ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸಾತಾವೇದನೀಯ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವು ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಶ್ರಾವಕ ಹಾಗೂ ಮುನಿಯ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರ, ಕ್ಷಮಾಭಾವನೆ, ಸಂತೋಷಪೂರ್ವಕ ಆರಂಭ, ಅಲ್ಪಮಮತೆ, ಕೋಮಲತೆ, ಕಷ್ಟಸಹನೆ ಮಾಡುವುದು, ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯದ ಕಪಟರಹಿತ ವರ್ತನೆ, ಪರಗುಣಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಆತ್ಮ-ನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನರಹಿತತೆ ಮೊದಲಾದ ಶುಭ ಭಾವಗಳು ಸ್ವರ್ಗದ ಕಾರಣವಿವೆ.

ಜೀವನು ಪಾಪದಿಂದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಸಾತಾವೇದನೀಯ, ಅಶುಭ ಆಯು, ಅಶುಭನಾಮ, ಅಶುಭಗೋತ್ರ ಈ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳು ಅಶುಭ ಭಾವದಿಂದ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನ ತಂದೊಡ್ಡುವುದರಿಂದ, ಇತರರಿಗೆ ದುಃಖ ಕೊಡುವುದರಿಂದ, ತೀವ್ರಕಷಾಯದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರಂಭ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಕಪಟದಿಂದಕೂಡಿದ ವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯಗಳನ್ನು ವಕ್ರವಾಗಿ ಇಡುವುದರಿಂದ, ಕದನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇತರರ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಆತ್ಮ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಅಭಿಮಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದು, ಅಸತ್ಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚ ಪ್ರಕಾರದ ಪಾಪಗಳ ರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜೀವನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಪುಣ್ಯ - ಪಾಪಗಳು, ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವಗಳೆರಡೂ ದುಃಖಮಯವಿದ್ದು ಸಂಸಾರದ ಕಾರಣವಿವೆ. ಇವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ಸನ್ನಿವಿವಾಗಿ ಆತ್ಮನ ಆಶ್ರಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಶಿವವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು ಎಂದರೆ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ಅಹಹ ! ನಿಶ್ಚಯವಿದ್ದರೆ ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರವು ನಿರರ್ಥಕವಿದೆ - ಅಭೂತಾರ್ಥವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನೋಡಿರಿ ! ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರ ರತ್ನತ್ರಯವನ್ನು ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಉಪಾದಾನ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನ-ಶಾಂತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಭಾವವನ್ನು ನಿಮಿತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಉಪಾದಾನವೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ! ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ದಯೆ, ದಾನ, ಭಕ್ತಿ, ಪೂಜೆ, ವ್ರತ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಜೀವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ, ಕಳವು ಅಸತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಜೀವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಅವೆರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆತ್ಮನ ಆಶ್ರಯಪಡೆದರೆ ಜೀವನು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಮುಕ್ತಿ ದಶೆ ಎಂದರೆ ಪರಮಾನಂದ ರೂಪದ ದಶೆ. ಇದು ಪುಣ್ಯದಿಂದ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನ ಅನುಭವದಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಬಂಧರೂಪದ ಶುದ್ಧೋಪಯೋಗವೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ, ಇದನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲ.

ಈಗ ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರವೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ವಲು ತಲು ಸಂಜಮು ಸೀಲ ಜಿಯ ಇಲು ಸವ್ವಣಿ ವವಹಾರು

ಮೋಕ್ಷಹ ಕಾರಣ ಏಕ ಮುಣಿ ತೋ ತಇಲೋಯಹಂ ಸಾರು ||33||

ವ್ರತ ತಪ ಸಂಯಮ ಶೀಲಗಳು ಎಲ್ಲವು ಇವು ವ್ಯವಹಾರದಲಿ

ಆತಮನೋರ್ವನೆ ನಿಶ್ಚಯದಿ ಶಿವನೆಪ ಮೂಲೋಕದ ಸಾರ ||33||

ಅರ್ಥ :- ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ವ್ರತ, ತಪ, ಸಂಯಮ, ಶೀಲ ಇವೆಲ್ಲವು ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರವಿವೆ. ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಾದ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಅದು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾರಯುಕ್ತ ವಸ್ತುವಿದೆ.

ಆತ್ಮನು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂಥ ಆ ವೀತರಾಗತೆಯೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಚಾರಿತ್ರವು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಭ. ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು ಪಂಚಮಹಾವ್ರತಗಳನ್ನೇಕೆ ಪಾಲಿಸಿದ್ದರು. ?

ಉತ್ತರ :- ಎಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿದ್ದರು ? ಯಾವವು ನಿಮಿತ್ತಗಳಿದ್ದವು ಅವನ್ನು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞೇಯರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ಹೇಯವೆಂದು ಗಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ತಾವಂತೂ ಕೇವಲ ಏಕಾಂತದ ಪುಷ್ಟಿ ಮಾಡುವಿರಿ. ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಲಾಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ !

ಉತ್ತರ :- ಆದರೆ ಸೋದರರೇ ! ಇಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿರಿ ! ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ, ಇರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆತ್ಮನ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಒಂದೇ ಇದೆ.

ಅಹಹಾ ! ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾರವಾದ ವಸ್ತುವು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣರೂಪವಾಗಿ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರವೇ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣರೂಪವಾಗಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನ ಮತ್ತು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಗಳಂತೂ ಇವೆ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಿದೆ. ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನ - ಜ್ಞಾನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸ್ವರೂಪದ ಆಶ್ರಯಮಾಡಿ ಸ್ಥಿರತೆ-ವೀತರಾಗತೆ-ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪತೆ-ಶಾಂತಿಯ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವುದು ಅದು ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾರವಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವು ಒಂದೇ ಇದ್ದು ಎರಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪಂ. ಟೋಡರಮಲ್ಲರು ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಪ್ರಕಾಶಕದ ಏಳನೆಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ - ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇದೆ, ಎರಡು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಭ್ರಾಂತಿಯಿದೆ. ಆತ್ಮನ ಪೂರ್ಣ ಪವಿತ್ರವಾದ ವೀತರಾಗ ದಶೆಯು, ಕೇವಲಜ್ಞಾನವು, ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರದ ದಶೆಯು ಆತ್ಮನ ಆಶ್ರಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ವಿನಯ - ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಭಾವಗಳಂತೂ ಪರಾತ್ರಿತವಿದ್ದು ಅವು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿವೆ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಾಧಕ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಇರುತ್ತವೆ, ಇದ್ದರೂ ಅವು ಸಾರರೂಪವಿಲ್ಲ ಸಾರರೂಪವಂತೂ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಚಾರಿತ್ರವಿದೆ.

ಆತ್ಮನು ಶ್ರದ್ಧೆ - ಜ್ಞಾನ - ಶಾಂತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಸಾಧಿಸುವಾಗ ಇಂಥ ವ್ಯವಹಾರವು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ; ವಿನಯ - ಸಾಧ್ಯಾಯ ಮೊದಲಾದ ಭಾವಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಫಲವು ಪುಣ್ಯವಿದೆ - ಸ್ವರ್ಗದ ಬಂಧನವಿದೆ. ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೂಡ ಅವುಗಳ ಫಲವು ಸ್ವರ್ಗವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರದ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನಂತರ ಆದರ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಆದರ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ.

ಪರಮಾನಂದದ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮನ ಶ್ರದ್ಧೆ - ಜ್ಞಾನ - ಸ್ಥಿರತೆಯೇ ಒಂದು ಸಾರವಿದೆ. ಅದುವೇ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯವಿರುತ್ತದೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರಣವಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಒಂದು ನಿಯಮವಿದೆ. ಕಾರ್ಯವು ನಿರ್ಮಲವಿದ್ದರೆ ಆದರ ಕಾರಣವು ಕೂಡ ನಿರ್ಮಲವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ರತಾದಿಗಳ ಭಾವಗಳು ಮಲಿನವಿವೆ, ಸಾಧನವೇ ಮೊದಲು ಮಲಿನವಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಧ್ಯವು ನಿರ್ಮಲವಿರುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವ್ರತ ಮೊದಲಾದವು ಯಥಾರ್ಥ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲ. ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಮೋಕ್ಷದಶೆಯ ಕಾರಣವು ಕೂಡ ಪವಿತ್ರವಾದಂಥ ನಿಶ್ಚಯ - ಸ್ವಸಂವೇದನ ರೂಪದ ನಿಶ್ಚಯರತ್ನಯವೊಂದೇ ಉಪಾಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅನ್ಯ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ವ್ಯವಹಾರದ ಪಾಲನೆಯು ಅದು ರಾಗವಿದೆ, ರಾಗ ಮಾಡಿ ಯಾರಾದರೂ ನಾನು ಶ್ರಾವಕನಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಮುನಿಯಿದ್ದೇನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಅದು ಮೂಢತೆಯಿದೆ. ಅದೇನು ಶ್ರಾವಕತನ ಅಥವಾ ಮುನಿತನವಿದೆಯೇನು? ಇಲ್ಲ ಅದಂತೂ ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕತನವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮುನಿತನವಾಗಲಿ

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುವುದು ! ಮುನಿತನ ಮತ್ತು ಶ್ರಾವಕತನಗಳು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಅನುಭವದಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದುವೇ ಜೈನ ಧರ್ಮವಿದೆ. ಆತ್ಮನ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ - ಜ್ಞಾನ - ಆಚರಣ ಸ್ವರೂಪದ ಅನುಭವವೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಹಹ ! ನಿಶ್ಚಯವಿದ್ದರೆ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರವಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಿದೆಯೆಂಬುದಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ಎರಡೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಿವೆ. ಸ್ವಾಶ್ರಯತೆಯು ಭಿನ್ನವಿದೆ ಮತ್ತು ಪರಾಶ್ರಯತೆಯು ಕೂಡ ಭಿನ್ನವಿದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಯಂತೂ ಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯಮಯ ಆತ್ಮನ ಜ್ಞಾನವಾದೊಡನೆ ಸಮ್ಯಕ್ ದೃಷ್ಟಿಯು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಪರದ್ರವ್ಯಗಳಿವೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಹಾರವಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದು ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಯು ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತನಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಶರೀರವು ಮೃತಕ ಕಳೇವರವಿದೆಯೆಂದು ಶ್ರೀ ಸಮಯಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನ ಪ್ರತೀತಿಯಿಲ್ಲದ - ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಜೀವಿಯ ಜೀವನವು ಕೂಡ ಮೃತಕ ಸಮಾನವಿದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಶರೀರವು ಅಪೂಜ್ಯವಿದೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಚೈತನ್ಯಮೂರ್ತಿ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ - ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರ ವ್ರತಾದಿಗಳು ಅಪೂಜ್ಯವಿವೆ. ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಡೆದಾಡುವ ಶವವಿದೆಯೆಂದು ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೇಳಿದೆ. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಾಣ, ಆನಂದ ಪ್ರಾಣ, ಭಾವಪ್ರಾಣಗಳಿದ್ದು ಅವನ ಪ್ರತೀತಿ, ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜೀವನವಿದೆ. ವೀತರಾಗ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವೀತರಾಗ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನ ವೀತರಾಗ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವು ಜೀವಿಯ ಜೀವನವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಜೀವಿಯ ಜೀವನವಿಲ್ಲದೆ ಧನ - ಸಂಪತ್ತು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವರು ಜೀವಂತ ಶವಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ಭಾವವುಳ್ಳವರಿದ್ದರೂ ಶುದ್ಧ ಭಾವದಿಂದ ರಹಿತರಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕೂಡ ಮೃತಪ್ರಾಯರೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಸೋದರನೇ ! ಶುದ್ಧ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವೇ ಧರ್ಮವಿದೆ, ಮತ್ತು ಅದೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದೆ. ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೇವಲ ವ್ಯವಹಾರ ಧರ್ಮವು ಅಮಾನ್ಯವಿದೆ- ಅಪೂಜ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಹಹ ! ಇದೇನು ಯಾರ ಮನೆಯ ಮಾತಲ್ಲ; ಆದರೆ ಯಾವ ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ತೀರ್ಥಂಕರ ದೇವರು ಒಂದು ಸೇಕಂದದ ಅಸಂಖ್ಯಾತದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕ ಮತ್ತು ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ಅವರ ದಿವ್ಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಅಖಂಡಾನಂದ ಪ್ರಭು ಆತ್ಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯೇ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾರವಿದೆಯೆಂದು ಅನಂತ ತೀರ್ಥಂಕರದೇವರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದೊಂದೇ ಬಂದಿದೆ. ಇದಿಲ್ಲದೆ ಸಮಸ್ತ ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವು ನಿರರ್ಥಕವಿವೆ. ಆ ರಾಗರೂಪದ ಶವವು ಚೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಆತ್ಮನ ಮೂಲಕವೇ ಆತ್ಮನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಅಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಣಿ ಜೋ ಮುಣಿಣಿ ಜೋ ಪರಭಾವ ಚಿಠಿಣಿ

ಸೋ ಪಾವಣಿ ಸಿವಪುರಿ-ಗಮಣು ಜಿಣಿವರ ಏಲು ಭಣೇಇ ||34||

ಪರಭಾವವನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಆತ್ಮನಿಂದಾತ್ಮನ ತಿಳಿವವನು

ವರ ಜಿನದೇವರು ಪೇಳಿಹರು ಪಡೆವನು ಶಿವಪುರ ಅವನೆಂದು ||34||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಪರಭಾವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಯಾವನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮನ

ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಅವನೇ ಮುಕ್ತಿಪುರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾನೆಂದು ಶ್ರೀ ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಗಳ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದರಹಿತನೂ, ಆನಂದ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಆದ ಚೈತನ್ಯ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಆತ್ಮನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು ರಾಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರರಾದ ತ್ರಿಲೋಕನಾದ ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ಮಲ ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ಆಶ್ರಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಬಿಡು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತ್ಮಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಸಹಾಯಕವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶುಭ ಭಾವಗಳ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಧರ್ಮವಾಗುವುದು. ಅಯ್ಯಾ ! ರಾಗದ ಲೋಭವುಳ್ಳವನಿಗೆ ವೀತರಾಗಿಯ ಮಾತುಗಳು ಕಠಿಣವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಏನು ಮಾಡುವುದು ವೀತರಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾತುಗಳು ರಾಗಯುಕ್ತವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಹಹ ! ಅನಂತಕಾಲದಿಂದ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಜನನ - ಮರಣಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಉಪಾಯವು ಅದು ಅಪೂರ್ವವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಅನಾದಿ ಕಾಲದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅನಂತ - ಅನಂತ - ಅನಂತವನ್ನು ಅನಂತದಿಂದ ಗುಣಿಸಿದರು ಕೂಡ ಕೊನೆ ಬರಲಾರದಷ್ಟು ಭವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಸೋದರನೇ ! ಕೇವಲ ಓರ್ವ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಎಂದರೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಿಸಿ - ಭ್ರಮಿಸಿ ಅತಿಶಯ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ವ್ಯವಹಾರದ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮುಕ್ತಿ ಪುರಿಗೆ ತಲುಪಬಹುದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆಚಾರ್ಯದೇವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಯ್ಯಾ ಸೋದರನೇ ! ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣೆ ಮಾಡು - ಧೈರ್ಯ ಧಾರಣೆ ಮಾಡು ! ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಅನಂತ ಆನಂದದಸಾಗರವು ತುಂಬಿ ತೂಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರಾವುದೂ ಮುಕ್ತಿಯ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯದ ಭಾವಗಳು ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ ಅವು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸುವಂಥವುಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು.

'ಆತ್ಮಭಾವದಿಂದ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು' ಎಂದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ರಾಗರಹಿತ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಮತ್ತು 'ಪರಭಾವಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು' ಎಂದರೆ ದಯೆ, ದಾನ, ವ್ರತಾದಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಬಂಧದ ಕಾರಣವಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ನೀನು ಅವಿಚಲವಾದ ಶಿವಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣೆ ಮಾಡುವೆಯೆಂದು ಶ್ರೀ ಜಿನದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆರು ಗುರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಜೀವ ವಾಸ್ತವದಂತರಂಗದಿ | ಯಾವ ಶತಸಾವಿರದ ಮಾತಿನ |

ಭಾವವಿದೆಯದ ಧರಿಸು ಪುಣ್ಯವು ಪಾಪರೂಪಗಳು ||

ತೀವಿ ಜಗವನು ಕಲಹ ಪಾಶದಿ | ಹೇವ ಮಲಿನತೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾ ||

ಭಾವ ತೊಲಗಿಸಿ ಮಾಡು ಆತ್ಮಧ್ಯಾನ ಅನವರತ ||

ಅಹಹ ! ಚೈತನ್ಯ ರತ್ನಾಕರನಲ್ಲಿ ಆನಂದ, ಶಾಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಅನಂತ - ಅನಂತ ರತ್ನಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ, ಇಂಥ ಆತ್ಮಸ್ವಭಾವದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಆವಶ್ಯಕವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಭಹ ದವ್ವಹ ಜಿಣ-ಕಹಿಯಾ ಉವ ಪಯತ್ವ ಜೇ ತತ್ತ
ವವಹಾರೇ ಜಿಣ-ಉತ್ತಿಯಾ ತೇ ಜಾಣಿಯಹಿ ಪಯತ್ವ ||35||

ವ್ಯವಹಾರದಲೆ ನವ ಪದಾರ್ಥ ಸಪ್ತ ತತ್ತ್ವ ಪಡ ದ್ರವ್ಯಗಳ
ಜೀವನೆ ಯತ್ನದಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಶ್ರೀಜಿನದೇವರ ಕಥನವನು ||35||

ಅರ್ಥ :- ಜಿನೇಂದ್ರದೇವರು ಯಾವ ಆರು ದ್ರವ್ಯ, ಏಳು ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ.

ಜಿನೇಂದ್ರ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಆರು ದ್ರವ್ಯ, ಒಂಭತ್ತು ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಯಾರಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕ ಮೂರು ಕಾಲದ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದೆ ಅಂಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರು ವ್ಯವಹಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನಿಂದ ಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಭೇದರೂಪವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ನವತತ್ತ್ವ ಮೊದಲಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮನು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಂತೂ ಅಖಂಡ ಅಭೇದ ಆನಂದದ ಮೂರ್ತಿಯಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡುವುದು ಅವನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಡುವುದು ಅದು ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನವಿದೆ, ಅದು ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಯಾವವುಗಳ ನಿಷೇಧವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಅನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ. ಯಾವುದರ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಆತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಅದು ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ. ನಿಶ್ಚಯವು ಹೀಗಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಹಾರವು ಇದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ? ಏಳು ತತ್ತ್ವ, ಒಂಭತ್ತು ಪದಾರ್ಥ, ಆರು ದ್ರವ್ಯ, ಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಅಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಅದರಂತೆ ಅನಂತಪುದ್ಗಲ ಪರಮಾಣುಗಳು, ಅನಂತ ಜೀವಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಜಾತ್ಮನಿಂದ ಭೇದರೂಪ ಅಥವಾ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಿರುವುದರಿಂದ ವೀತರಾಗ ದೇವರು ಇವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಏಕರೂಪದಿಂದ ಭೇದರೂಪ ಮತ್ತು ಏಕರೂಪದಿಂದ ಅನ್ಯರೂಪವಿರುವುದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯದವರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಯವು ಅಭೇದರೂಪವಿದೆ. ಆತ್ಮನು ಶುದ್ಧ ಅಭೇದರೂಪನಿದ್ದರೂ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ, ಆಸ್ರವ ಭಾವ, ಬಂಧಭಾವ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮನಿಂದ ವಿಪರೀತರೂಪವಾದ ಅನ್ಯಭಾವಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು, ಆತ್ಮನ ಅಭೇದ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಆರು ದ್ರವ್ಯ, ಒಂಭತ್ತು ಪದಾರ್ಥ, ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಬೇಡವೋ ? ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಬೇಡವೋ ?

ಉತ್ತರ :- ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಅಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಆಕಾಶ, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಜೀವ ಇವು ಅರೂಪಿಯಿವೆ. ಪುದ್ಗಲ ದ್ರವ್ಯವು ರೂಪಿ ಇದೆ. ಅವೆಲ್ಲ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಅವುಗಳ ಶಕ್ತಿಗಳ, ಅವುಗಳ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಗಿವೆ ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆಯೆಂದರೆ ಆ ಆರೂ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವೆವೆಯೆಂದೇ ಅದರ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಆರೂ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಕೂಡ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಹೆಸರು ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನವಿದೆ, ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂಬಿಷ್ಟು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮನು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಅಭೇದ ಏಕಾಕಾರನಿದ್ದಾನೆಂಬುದರ ಶ್ರದ್ಧೆ - ಜ್ಞಾನ - ಲೀನತೆಯನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ? ಇಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯವಿದೆ ಅದು ಭೇದವಿದೆ ಮತ್ತು ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳಿವೆ ಅವು ಬೇರೆಯಿವೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಆ ವ್ಯವಹಾರದ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿ ಅಭೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬರುವುದು ? ಒಂಭತ್ತು ಭೇದರೂಪದ ಯಾವ ಕಥನವಿದೆ ಅದು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ. ಒಂಭತ್ತು ಇವೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಒಂಭತ್ತರಲ್ಲಿ ಜೀವವು ಹೇಗಿದೆ. ಅಜೀವವು ಹೇಗಿದೆ. ದಯೆ-ದಾನ-ವ್ರತಾದಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪುಣ್ಯವಿವೆ. ಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪಾಪವಿವೆ. ಅವೆರಡು ಆಸ್ರವವಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಭಾವಬಂಧವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆತ್ಮನು ಆಸ್ರವ-ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ಉನ್ಮುಖನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಶುದ್ಧಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ (ಸಂವರ), ಶುದ್ಧಿಯ ವೃದ್ಧಿ (ನಿರ್ಜರೆ) ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಶುದ್ಧತೆ ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ನವತ್ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ವ್ಯವಹಾರರೂಪದಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವು ಭೇದರೂಪವಿವೆ, ಅನ್ಯರೂಪವಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳು ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅಭೇದ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಕೂಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯಂತೂ ನಿಶ್ಚಯಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಏಕರೂಪನಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರರೂಪದಿಂದ ಆತ್ಮನ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಎಂದರೆ ನಿರ್ಮಲ-ಮಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅನ್ಯದ್ರವ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು., ಅದರಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಿವೆಯೆಂಬ ಮಾತು ಇದೆ. ಈ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನು ಏಕರೂಪ ಅಭೇದನಿದ್ದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂವರ-ನಿರ್ಜರೆ-ಮೋಕ್ಷ ರೂಪದ ನಿರ್ಮಲ ದಶೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ರವ-ಬಂಧ ಹಾಗೂ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ಭೇದದ ಮಲಿನ ದಶೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದರಂತೆ ಇತರ ಅನಂತ ಆತ್ಮರುಗಳ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಪರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು.

ಪ್ರಯೋಜನದ ಸಿದ್ಧಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಆತ್ಮನು ಅಭೇದನಿದ್ದು ನಿಶ್ಚಯನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಭೇದಗಳು ವ್ಯವಹಾರವಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಒಂಭತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯವಹಾರವಿದ್ದು ಅವುಗಳೊಳಗಿಂದ ಏಕರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜೀವ, ಅಜೀವ, ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಆತನ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೂರು ಲೋಕದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಸರ್ವಜ್ಞದೇವರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇವ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಗುರುಗಳಿದ್ದು ಅವರ ಜ್ಞಾನವು ಅದು ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನವಿದೆ. ನಿಶ್ಚಯದಿಂದಂತೂ ನಿಜ ಚೈತನ್ಯಮೂರ್ತಿ ಭಗವಾನ ಅಖಂಡಾನಂದದ ಪ್ರಭುವು ಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧನಿದ್ದು ಅವನ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನೋರ್ವನೇ ಚೇತನಾಯುಕ್ತನಿದ್ದಾನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಸವ್ವ ಅಚೇಯಣಿ ಜಾಣಿ ಜಿಯ ಏಕೈ ಸಚೇಯಣಿ ಸಾರು

ಜೋ ಜಾಣೇವಿಣಿ ಪರಮ-ಮುಣಿ ಲಹು ಪಾವಇ ಭವಪಾರು ||361.

ಸಾರ ಸಚೇತನ ಜೀವವೊಂದು ಉಳಿದವು ಜಡವಾಗಿಹವೆಲ್ಲ

ಅರಿದಿದ ಮುನಿಜನ ಬೇಗದಲಿ ಸಂಸಾರದ ದಡ ತಲುಪುವರು ||361||

ಅರ್ಥ :- ಪುಧ್ಗಲ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಐದು ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಅಚೇತನ ಅಥವಾ ಜಡವೆಂದು ತಿಳಿ, ಒಂದು ಜೀವವೇ ಸಚೇತನವಿದ್ದು ಅದು ಸಾರಭೂತ ಪರಮ ಪದಾರ್ಥವಿದೆ. ಪರಮ ಮುನಿಗಳು ಆ ಜೀವ ತತ್ತ್ವದ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ಪುಧ್ಗಲ ಮೊದಲಾದ ಐದು ದ್ರವ್ಯಗಳು ಎಂದರೆ ಪುಧ್ಗಲ ಪರಮಾಣು, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಶರೀರ, ಮನಸ್ಸು, ವಾಣಿ, ಕರ್ಮ ಇವೆಲ್ಲವು ಜಡವಿವೆ, ಅಚೇತನವಿವೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನೋರ್ವನೇ ಸಚೇತನನಿದ್ದಾನೆ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಭಾವಿಯಿದ್ದಾನೆಂದು ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ಭಗವಾನ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ವ್ಯವಹಾರದ ಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ನಂತರ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಚೇತನತೆಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದರೆ 'ಜ್ಞ' ಸ್ವಭಾವವು - ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಭಾವವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಅವನು ಓರ್ವ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞಪದವು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಜ್ಞಾನದ ಪರ್ಯಾಯವು ಕೂಡ ಇದೆ, ಆದರೆ ಇಂಥ ಅನಂತಜ್ಞಾನ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಪಿಂಡರೂಪನು ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸಚೇತನ-ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ನೀನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು. ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವು ಅಚೇತನ ಅಥವಾ ಸಚೇತನವಿವೆ. ಉಳಿದ ಆತ್ಮಗಳೆಲ್ಲವು ಬೇಕಾದರೆ ಸಚೇತನವಿದ್ದರೂ ಅವು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಸಚೇತನವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಹೊರತಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಚೇತನಗಳು ಈ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅನ್ಯ ಐದೂ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವುಗಳ ಜ್ಞಾನವಿರುವಂಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ನೀನು ಆತ್ಮನಿರುವೆ. ಈ ಪರಮ ಪದಾರ್ಥವಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಸಾರನಿದ್ದಾನೆ.

ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಯೋಗಸಾರವಿದೆ. ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಚೇತನ ಸ್ವಭಾವವು ಅದು ಅವನ ಸಾರವಿದೆ. ಇದಂತೂ ಮುನಿಗಳ ಆತ್ಮಾನಂದದ ಅಮಲಿನ ಮಾತಿದೆ. ತಿಳಿಯುವುದು, ತಿಳಿಯುವುದು, ತಿಳಿಯುವುದೊಂದೇ ಸಾರವಿದೆ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಎಂದರೆ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು. ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಮುನಿವರರುಗಳು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದ ಕೊನೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಅಂತರ್ಮುಖವಾಗಿ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೊಂದೇ ಇದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಯೆ-ದಾನ-ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವು ಯಾವವೂ ಮುಕ್ತಿಯ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ ?

ಉತ್ತರ :- ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡುವುದು ? ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆರೆದಿದ್ದರೆ ಕಾಣುವುದಲ್ಲವೇ ? ಹೇಗೆಂದರೆ ಕೋಣೆಗೆ ಒಂದೇ ಬಾಗಿಲು ಇದ್ದು ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹೋದರನು ದಪ್ಪವಾದ ಮೂರು ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಏಳು ಬೆಳಗಾಯಿತು ಅದೋ ಸೂರ್ಯನು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಕಾಣುವನು ? ಹೊದೆದುಕೊಂಡುದನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬರುವನಲ್ಲವೇ !

ಒಂದು ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂಭತ್ತು ಪ್ರಕಾರದ ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು ಕೂಡ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ನೋಡುವಂಥವನು ಸಕ್ಕರೆ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಇತರ ರವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವ ನಾನೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಅನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬರುವವು, ಆದರೆ ಅದು ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಜಡದ ಜ್ಞಾನ, ಸಂವರಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನ, ಅನ್ಯ ಜೀವರುಗಳ ಜ್ಞಾನದ ಹಾಗೆ ನಾನಿಲ್ಲ, ನಾನಂತೂ ಜ್ಞಾನವೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಆತ್ಮನ ದೃಷ್ಟಿಮಾಡದವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಧರ್ಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -
 ಜಇ ನೆಮ್ಮಲು ಅಪ್ಪಾ ಮುಣಹಿ ಛಂಡಿವಿ ಸಹು ವವಹಾರು
 ಜೆಣ-ಸಾಮಿಲು ಏಮಇ ಭಣಇ ಲಹು ಪಾವಇ ಭವಪಾರು ||37||

**ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲವ ಪರಿತೆಜಿಸಿ ಅರಿತರೆ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನನು
 ಜವದಲಿ ಪಡೆಯುವೆ ಭವತೀರ ತ್ರೀಜಿನದೇವರ ವಚನವಿದು ||೩೭||**

ಅರ್ಥ :- ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯೆಂದರೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭವದಿಂದ ಪಾರುಗಾಣುವೆಯೆಂದು ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವ್ಯವಹಾರವು ಹೇಗೆ ಇದೆ ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು, ಆದರೆ ಅದರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ಮತ್ತು ಓರ್ವ ನಿರ್ಮಲ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ತ್ರಿಲೋಕನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪರಮದೇವರ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಸಿಂಹನಾದವು ಸರ್ವಜ್ಞ ಭಗವಂತರದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲೈ ಜೀವನೇ ! ನೀನು ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಭುವಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಹೊಂದಿ ಅವನ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೆಯೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ನಿಜವಾಗಿ ಒಂದು ಪರಮಾಣುವಿನಷ್ಟು ಪರ ಪದಾರ್ಥವುಕೂಡ ಹಿತಕಾರಕವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯಗಳಿವೆ ಅವೆಲ್ಲವು ತ್ಯಾಗಯೋಗ್ಯಗಳೇ ಇವೆ. ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರ ಎಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ಪರವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ರಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ದೇವ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಗುರುಗಳ ಭಕ್ತಿಯ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಗುಣ-ಗುಣಿಯ ಭೇದರೂಪವಾದ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಡು. ಇಷ್ಟೇ ಏಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧಸಮಾನನಾದ ಆತ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಬಿಡು. ಎಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಸಮಸ್ತ ಭೇದಗಳು ಬಿಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೇ ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಯಾವುದೇ ಅಂಶವು ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನಿಮಿತ್ತವಿರಲಿ, ದಯೆ-ದಾನಗಳ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿರಲಿ, ಒಂದು ಸಮಯದ ಪರ್ಯಾಯದ ಭೇದಗಳಿರಲಿ, ಆದರೆ ಅವು ಯಾವವೂ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಆಜ್ಞೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುವವರಿಗೆ ಭಗವಂತರ ಉಪದೇಶದ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಕಲ್ಪಗಳಿರುತ್ತವೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತನ್ನ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ.

ಆತ್ಮನ ಅನುಭವವೊಂದೇ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜೀವನಿಗಂತೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ಗುರು ಇದ್ದಾನೆ. ಭಗವಾನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರಭು ಸಿದ್ಧಸಮಾನ ಸದಾ ನನ್ನ ಪದವೆನ್ನುವಂಥ ಆತ್ಮನು ಅವನ ಮನೆಯಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ವಿಹರಿಸುವಂಥ ರಮಣೀಯವಾದ ಉಪವನವು ಕೂಡ ಆತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಅಹಹ ! ಆಸನವು ಕೂಡ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಭಗವಾನ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮನೇ ಶಿಲೆಯಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮನೇ ಪರ್ವತದ ಗುಹೆ ಇದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನೇ ಸಿಂಹಾಸನನಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ರೂಪದ ನೌಕಿಯೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಪಾರುಗಾಣಿಸುವಂಥದ್ದಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರದ ಅಹಂಕಾರವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮುನಿತನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅಹಂಕಾರವಾಗಲಿ ಅವೆಲ್ಲವು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನವಿರುವಂಥವನು ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನನಿರುವಂಥವನು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಿಯಿದ್ದಾನೆ.

ಎಲೈ ಯೋಗಿಯೇ ! ತೀರ್ಥಂಕರದೇವರು ಜೀವ - ಅಜೀವದ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಜ್ಞಾಯಕ ಸ್ವಭಾವಿಯಾದ ಅಭೇದ ಆತ್ಮನಿದ್ದು ಉಳಿದವುಗಳೆಲ್ಲವು ಅಜೀವವಿವೆ. ಈ ಜೀವನು ಅನ್ಯ ಜೀವನಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಜೀವನೆಂದರೆ ಜಡವಲ್ಲ, ರಾಗವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಮಯದ ಪರ್ಯಾಯವು ಕೂಡ